

Upravištvu: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina za eno leto 40.—

za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126,
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582),
Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Priprave Viljema za povratek v Nemčijo

Viljem čaka na poziv vlade nacionalne koncentracije
— Vprašanje sklicanja nemške zakonodajne skupščine

London, 14. okt. g. Poročevalec »Daily Mail« je imel razgovor z dvornim komornikom bivšega nemškega cesarja Viljema na gradu Doornu. Na vprašanje novinarja, ali namerava bivši cesar zapustiti Nizozemsko ter se vrniti v Nemčijo, je odgovoril dvorni komornik, da je to povsem odvisno od bodočih dogodkov v Nemčiji. Bivši cesar bi se le tedaj vrnil v Nemčijo, ako bi to želel nemški narod. Pod pojmom »nemški narod« razume bivši cesar narodno vlado, ki bi združila vse politične stranke. Na nadaljnje vprašanje, ali je sedanja vlada taka nacionalna vlada, je odgovoril dvorni komornik: »Gotovo, čeprav socialni demokrati in komunisti v njej niso zastopani, toda ti stranki sta se postavili izven nemške skupnosti. Ko je poročevalec vprašal, ali bi se torej bivši cesar odzval povabilu sedanje nemške vlade za povratek v Nemčijo, se je dvorni komornik izognil odgovoru oziroma je le nejasno odgovoril.

Berlin, 14. okt. d. Po izjavah oseb, ki imajo z vlado dobre zveze, se more sklepati, da je Pape odločen izvesti ustavno reformo, čeprav bi v novem državnem zboru ne dobil za to potrebne dvotretjinske večine, ki jo zahteva weimarska ustava. Tudi iz Papevovih namigavanj v monarhističnem govoru sklepajo, da bo vlada izvesti revizijo ustave bodisi brez državnega zbora. Že nekaj časa se govori, da se ima to izvršiti s sklicanjem ustavodajne skupščine. Vlada je namreč mnenja, da bi bile okoliščine v konsti-

tuanti ugodnejše za izvedbo revizije ustave, ker v njej ni potrebna dvotretjinska večina in se more naštati o izpremembi ustave sprejeti tudi z navadno večino. Nejasno je še vedno, kako bo vlada utemeljiti sklicanje konstituyente z ustavno-pravnega stališča, če bi državni zbor odklonil revizijo ustave. Weimarska ustava namreč ne vsebuje nobenih določb, po katerih bi bila državni predsednik ali pa državna vlada pooblašena za sklicanje konstituyente. Sedaj se potrjujejo vesti o nameravanem sklicanju ustavodajne skupščine tudi na narodno-socialistični strani. Narodno-socialistična korespondenca namreč poroča, da namerava državna vlada sklicati še v novembru konstituyente, in sicer v Potsdam. Rešiti bi imela tri glavna vprašanja, obnovu parlamentarnosti, združitve Prusije z državo ter uveljavitev novega volilnega reda. Ista korespondenca poroča nadalje o govorih, ki kljub vladnim demantjem nečjejo potihnuti, da bo pomenilo sklicanje konstituyente pričetek ureditve načrta o proglasitvi bivšega prestolonaslednika za državnega upravnika, kar naj bi imelo za končni cilj obnovo monarhije.

Berlin, 14. oktobra č. Socialna demokratiška stranka je dapes izdala svoj velični proglas. V proglasu zahteva zaplenbo imetja vseh dinastij, ki delajo za restavracijo monarhije v Nemčiji, zaplenbo veleposestev, ki naj postanejo državna, ter tudi podržavljenje večjih bank in industrijskih podjetij.

Predsednik grške republike grozi z ostavko

Ker se je Venizelos izrekel proti sestavi vlade nacionalne koncentracije, se je notranjepolitični položaj skrajno poostiril

Atene, 14. okt. p. Vedno bolj se kaže, da zadnje parlamentarne volitve nikakor niso prinesle notranje političnega razčlenjenja v Grčiji. Nobena stranka ni dobila tako velike večine, da bi mogla sama prevzeti odgovornost za vodstvo države, odgovornost, ki je baš v sedanjih težkih gospodarskih prilikah v toliko večja. Zaradi tega je predsednik republike Zaimis namigoval na vse voditelje političnih strank z izjemo komunistov apel, naj bi za dobo osmih mesecev sklenile politično premirje in se zedinile za sestavo vlade nacionalne koncentracije, ki bi mogla uspešno izvršiti velik program gospodarske in finančne sanacije. Kakor pa se kaže, je ostal apel predsednika republike brez uspeha. Manjše stranke so sicer enodušno sprejele ta

poziv, toda glavni stranki, ki imata odločilno besedo, sta zelo rezervirani. Venizelos je Zaimisov poziv celo direktno odklonil, sklicujoč se pri tem na to, da ima njegova stranka kot najmočnejša parlamentarna skupina pravico do sestave vlade. Vsi poskusi, da bi pregovorili Venizelosa k popuščanju, so ostali brezuspešni. V političnih krogih so se danes razširile vesti, da je Zaimis zaradi tega tako ozlovoljen, da hoče podati ostavko, kar bi notranje politično napetost stopnjevalo do vrhunca.

Atene, 14. oktobra AA. Ker je ljudska stranka odklonila udeležbo v vladi, sodijo v političnih krogih, da se položaj razvija v nove volitve, ki bi se vršile po večinskem načelu.

Pogajanja med Irsko in Anglijo

Včeraj so bila v Londonu obnovljena pogajanja med irsko in angleško vlado o ureditvi medsebojnih finančnih odnosov

London, 14. oktobra d. Irski ministrski predsednik De Valera je prispeel snoči v London v spremstvu treh irskih ministrov, da se udeleži v ministrstvu za dominijone oficijelnih pogajanj o rešitvi irsko-angleškega spora.

Pogajanja so se pričela ob 10. popoldne. Predsednik irske vlade je prispeel v spremstvu finančnega ministra Mac Eenteja, pravosodnega ministra Geoghana, glavnega državnega pravdnika Magurra in vrhovnega irskega komisarja v Londonu, Dulan-tyja. Irske delegate so pozdravil minister za dominijone Thomas, državni blaginjski Chamberlain, zunanji minister John Simon in vojni minister Haxham.

Pogajanja se nadaljujejo na podlagi do-

govora, ki ga je sklenil De Valera za svoja zadnja bivanja v Londonu pred 14 dnevi. Na dnevnem redu sedanjih pogajanj ne bodo samo vprašanja o agrarnih anuitetah, ki jih Irsko dolguje Angliji, marveč tudi drugi finančna vprašanja, med njimi irska plačila Angliji iz drugih naslovov. Gre za vsakoletne vsote v skupnem znesku 5 milijonov funtov šterlingov, od česar odpade na agrarne anuitete 2,9 milijona. Pogajanja se bodo vršila tudi o drugih pravnih in civilnih vprašanjih, kakor na pr. o pokolninah itd. O dopoldanskem sestanku irske in angleške delegacije ni bil izdan noben komuniké. Popoldne sta se delegaciji vnovič sestali.

Poneverbe v albanskem finančnem ministrstvu

Sin glavnega državnega blaginjskega glavnika krivec

Tirana, 14. oktobra. M. Poloficiozni list »Besa« objavlja nove podrobnosti o velikih finančnih poneverbah v albanskem finančnem ministrstvu. Policijske oblasti so ugotovile, da se prodajajo celo v Tirani poneverne znamke, kolki in monopoloske banđerole po nižjih cenah. Po dosedanjih preiskavi je glavni krivec sin glavnega državnega blaginjskega Zija Haluk, ki je bil uradni pri državnih monopoloski upravi. Izkorščajoč sorodstvo in svoj službeni položaj, je ukradel iz glavnega skladišča državnih vrednotnic velike količine kolfov, znamk in monopoloskih banđerol ter jih prodajal za polovično ceno po vsej Albaniji.

V zvezi s tem dogodkom opozarja list na skrajno kritičen gospodarski položaj Albanije. Ne samo, da se na ta način na vseh koncih in krajih krade, odgovorni krogi tudi ne polagajo nobene važnosti na izboljšanje trgovinskih odnosov z drugimi državami. List naglašja, da že vse leto sem opozarja vladne kroge na stalno nazadovanje albanskega izvoza, pa vendar se nihče ne zmenja za to, da bi se z novimi dogovori izboljšal položaj. List navaja podrobnosti iz trgovinske bilance in naglašja, da je trgovinska bilanca leto že v prvih osmih mesecih pasivna za nad 10,5 milijonov zlatih frankov.

Mir v Belfastu

Belfast, 14. oktobra AA. Od včeraj ni bilo v mestu nikakih novih incidentov. Policija je aretirala nekaj oseb, ker se niso pokrile njenim ukrepom.

Sklicanje čl. parlamenta

Praga, 14. okt. h. Predvčerajšnjim se je predsednik Masaryk vrnil iz Topolčanov v Laný. Včeraj je sprejel ministrskega predsednika Udržala, njegovega zastopnika ministra Bechyna in finančnega ministra Trapla. Danes je predsednik Masaryk zopet sprejel ministra Bechyna in finančnega ministra Trapla. Popoldne pa je šel katoliške ljudske stranke Šramka. Danes je predsednik republike izdal lastnorčno pismo, s katerim sklicuje parlament k jesenskemu zasedanju za 20. oktober. Na dnevnem redu zasedanja bodo predvsem podaljšanje stanovanjskega zakona do marca 1. 1933. in druge finančne zadeve. Vse kombinacije o rekonstrukciji vlade so preurejanje in se le kombinacije s politično tendenco.

Titulescu v Sinaji

Bukarešta, 14. okt. g. Zunanji minister Titulescu je nočoj ob 18. uri v spremstvu ministrov Mihalaka in Madgeara prispeel v Sinajo, kjer ga je pričakoval ministrski predsednik Vajda Voevod, s katerim je imel daljši razgovor. Avdiencia Titulescu pri kralju se bo vršila šele jutri. Jutri bo prispeel v Sinajo tudi »odja narodne kmet-ske stranke Maniu.

Združitev čl. marksistov

Kladno, 14. oktobra d. List »Obrana svobode«, oficijelno glasilo komunistične opozicije na češkoslovaškem, objavlja na prvi strani poziv vsem organizacijam in članom komunistične opozicije v češkoslovaški, v katerem napoveduje združitve s češkoslovaško socialno demokratiško stranko. Oficijelna združitve bo izvedena na kongresu komunistične opozicije v Pragi.

Novi komisar DN v Gdansk

Zeneva, 14. okt. d. Kot bodočega komisarja Društva narodov v svobodnem mestu Gdansk imenujejo namesto umrlega italijanskega grofa Gravine bivšega kanadskega poslanika in ministra Masseyja. Potreben je samo še končni pristanek kanadske vlade.

NOVA NEMŠKA PROVOKACIJA

Rezultat londonskih razgovorov: konferenca štirih velesil v Ženevi
— Nemčija odklanja tudi to konferenco — Ogorčenje v Londonu

London, 14. oktobra r. Razgovori francoskega ministrskega predsednika Herriota in angleškega premierja Macdonalda so bili danes dopoldne končani. Herriot je popoldne zapustil London in se vrnil v Pariz, kamor je prispeel ob 11. zvečer.

O rezultatu razgovorov je bil izdan naslednji kratek komuniké:

»Včeraj in danes so v Downing Streetu Macdonald, Herriot in Simon izmenjali misli o angleškem predlogu glede sklicanja konference štirih velesil, t. j. Anglije, Francije, Nemčije in Italije, na kateri naj bi se odstranile sedanje težkoče razorožitvene konference v Ženevi. Macdonald in Herriot sta se spoznamela, da naj na tej konferenci sodelujejo vse štiri omenjene velesile ter da bi bil najpripravnější kraj za tak sestanek Ženeva. Angleška vlada je zaradi tega že povabila Nemčijo in Italijo, naj se izjavita, ali se strinjata s tem predlogom. Sestanek v Ženevi bo uradnega značaja in bo njegova prva naloga v tem, da poišče in sestavi predloge za uspešen zaključek razorožitvene konference v okviru Društva narodov.«

Tako Herriot kakor Macdonald sta v razgovoru z novinarji izjavila, da sta z uspehi zelo zadovoljna ter da je bil dosežen sporazum v vseh bistvenih vprašanjih, tako da se lahko smatra, da so odstranjene vse glavne težkoče, ki so ovirale uspešno delo razorožitvene konference.

London, 14. oktobra. Že iz komunikéja, ki je bil o rezultatu razgovorov med Herriotom in Macdonaldom objavljen istočasno v Londonu in Parizu, je razvidno, da sta se oba državnika spoznamela o bistvenih vprašanjih, ki so v zvezi z razorožitvenim problemom. Podrobno dosegene sporazuma še niso znane, vendar pa se da iz komunikéja in iz raznih okoliščin posneti, da je dosežen sporazum mnogo dalekosežnejši kakor pa to priznava oficijelni komuniké. Posebni poročevalci Agence Havas, ki je spremljal ministrskega predsednika Herriota v Londonu, je snoči poročal svoji agenciji, da Herriot dosledno vztraja na svojem stališču, da se razorožitvena pogajanja ne smejo prenesti izven okvira Društva narodov, ker bi to škodovalo ne samo ugledu in prestižu Društva narodov, marveč naravnost ubilo razorožitveno konferenco. Prav tako pa je Herriot odločno nastopil za to, da se razorožitveni problem ne sme reševati na način, ki bi pomenil nekako diktaturo velesil nad malimi državami, marveč da se mora ostati v okviru institucije Društva narodov in dati vsaki državi priliko, da pojasni svoje stališče. Iz tega razloga se je Herriot tudi odločno izjavil proti temu, da bi se vršila posebna konferenca štirih velesil v Londonu. Uspešno mu je prepričati Macdonalda o neoprtosti take konference, pač pa je Herriot obenem pristal na to, da se skliče sestanek zastopnikov štirih velesil v Ženevi ali Lausannu, ki pa ne bi smel imeti značaja neke posebne konference, marveč samo značaj sestanka za medsebojno izmenjavo misli in pripravo sporazuma na oficijelni razorožitveni konferenci. V tem pogledu je Herriot docela uspel in že snoči je angleški zunanji minister Simon po dogovoru med Macdonaldom in Herriotom brzojavno povabil nemško in italijansko vlado, naj se izjavita, ali pristane na tak sestanek ali ne.

Macdonald sprejel francoski razorožitveni načrt

Iz dobro poučenih krogov pa se tudi doznavajo, da sta se Herriot in Macdonald sporazumela tudi v pogledu razorožitvenih vprašanj samih. Herriot je podrobno razložil Macdonaldu svoj razorožitveni načrt. Po informacijah iz francoskega tiska je Macdonald pristal na predlagani konvolutivni pakt in skupen protest proti nemški oboroževalni akciji, dočim se je Herriot s svoje strani obvezal, da bo Francija v znatni meri znižala svoje oboroževanje, če bo sprejel njen načrt in s tem podala mednarodna varnost, kar je glavni pogoj za vsako razorožitveno akcijo.

Italija je povabila sprejela, Nemčija odklonila

London, 14. oktobra r. Na snočnje brzojavno povabilo na sestanek velesil v Ženevi je italijanska vlada odgovorila danes potvorno. Italija je sprejela povabilo in izraza svoje zadovoljstvo nad doseženim sporazumom med Herriotom in Macdonaldom v nadi, da bo ta sporazum prispeval k uspešnemu zaključku razorožitvene konference.

Docela drugačno stališče pa je zavzela Nemčija. Med današnjim dopoldanskim razgovorom je bil Macdonaldu izročen odgovor nemške vlade na snočnje povabilo. Nemška vlada odklanja sodelovanje na sestanku velesil, če se bo vršil v Ženevi, bila pa bi eventualno pripravljena sodelovati na sestanku, ki bi se sklical v Haag ali

pa v Luksemburg. Nemški odgovor je londonske kroge naravnost osupnil. Macdonald in Herriot sta bila tako postavljena pred docela novo situacijo in sta o tem takoj razpravljala. Dgovorila sta se, da se bo sestanek vršil ne glede na to, ali bo Nemčija sodelovala ali ne. V londonskih političnih krogih smatrajo ta nemški korak za zelo ponesrečeno diplomatsko potezo, ker je Nemčija s tem zaigrala še ono naklonjenost, ki jo je uživala dosedaj v gotovih angleških krogih in je uspeh Herriota v veliki meri pripisovati baš tej okolnosti.

Zakaj Nemčija noče v Ženevo

Večerni londonski listi objavljajo nemško odklonitev kot najsenzacionalnejši zaključek londonskih razgovorov. V nemškem postopanju vidijo dokaz, da Nemčija dejanski noče odnehati od svojih zahtev po militarizaciji Nemčije. Po sodbi angleških krogov Nemčija samo za to noče iti na sestanek v Ženevo, ker se boji, da bi tako po ovinkih zopet prišla na razorožitveno konferenco, kar nikakor ne gre v račun Papevovi vladi. Nemčija hoče torej za vsako ceno vztrajati pri svoji »enakopravnosti«, ki v bistvu ni nič drugega kakor stremiljenje po vojaški hegemoniji v Evropi in zlasti po zaslužanju srednje Evrope. Po vesteh iz Berlina poročajo londonski listi, da v nemških krogih vnaprej odklanjajo vsako konferenco, ki bi obvezala Nemčijo k političnemu premirju kakor ga predvideva tudi Herriotov načrt. Nemška vlada je po teh informacijah odločena tudi odkloniti vsako formulo, ki bi pomenila konsolidacijo sedanjega stanja v Evropi, predvsem pa vsak dogovor, ki bi vezal Nemčijo na spoštovanje njenih sedanjih vzvodnih meja.

Herriot o londonskih razgovorih

London, 14. oktobra. AA. Popoldne ob 16. uri je Herriot zapustil London in se vrnil v Pariz. Pred svojim odhodom je sprejel zastopnike angleškega tiska in jim dal naslednjo izjavo:

Brez vsakega truda sem se mogel popolnoma sporazumeti s svojimi angleškimi prijatelji. Francija je pristala na to, da se udeleži konference štirih skupno z Italijo, Nemčijo in zastopniki Velike Britanije. Dogovorili smo se, naj se ta sestanek vrši v Ženevi v okviru Društva narodov; sestanek naj bi bil preliminarne značaja. Toda na žalost je samo Italija sprejela povabilo.

Podržavljenje cerkvenega imetja v Španiji

Zakonski načrt o pravicah verskih organizacij — Veliki komunistični izgredi

Madrid, 14. oktobra č. Španska vlada bo predložila prihodnji petek parlamentu zakonski načrt o ureditvi vprašanja verskih organizacij. Načrt zakona določa: 1. da se vse imetje teh organizacij podržavi, da pa se jim prepusti v eksploatacijo; 2. da morajo v enem letu vse verske organizacije ukiniti svoje posle na trgovskem in kmetijskem področju; 3. da se verskim društvom odvzame pravica poučevati in vzgajati mladino v seminarjih in drugih takih zavodih; 4. da morata biti vsaj dve tretjini članov teh društev španske narodnosti; in 5. da se vladi prizna pravica potrjevanja imenovanja novih duhovnikov.

Granada, 14. oktobra. AA. V občini Collosos in Delavega so bili včeraj komunistični izgredi. Komunisti so najprej opljuvali katoliško procesijo, v kateri so nosili najsvetejše, nato pa pričeli streljati na vernike. Nastala je strahovita panika. Več oseb je bilo ubitih, mnogo pa ranjenih. Šele po hudi borbi so občinski stražniki pregnali komuniste in vzpostavili red.

Barcelona, 14. oktobra. AA. Okoli 20.000 delavcev je zagrozilo s stavko, če ne izpušče njihovih tovarišev sindikalistov, češ, da ni proti nim nikake uradne obložbe. Na ulicah je prišlo do spopadov med demonstranti in policijo. Eksplozirala je tudi bomba, ki je napravila precejšnjo škodo.

Eksplodizija pri gradnji železnice

Prilep, 14. okt. č. Davi okrog 3.30 je nastala v bližini Prilepa močna eksplozija, ki je prebudila vse mesto in povzročila med prebivalstvom veliko razburjenje. V bližini Prilepa koplje skupina delavcev preseko skozi hrib za novo železniško progo Prilep-Veles. V nekem mlinu so imeli večjo zalogo eksplozivnih snovi. Ponoči je iz še neznanih vzrokov strelivo nenadoma eksploziralo. Kakih 30 metrov daleč od mlina je bila baraka, v kateri je prenočevalo okrog 15 delavcev. Ko je nastala eksplozija, so se delavci v divjem strahu razbežali. Enega izmed njih, ki je ostal še v baraki, je zračni pritisk vrgel ob leseno steno tako, da jo je predril. Druga delavca, ki je bil kakih 200 metrov daleč od barake, je zadel kamen v čelo in ga ubil, neki tretji delavec pa je bil ranjen. Eksplozija je uničila vse mlino, podrla velik del barake in opustošila vse, kar je bilo v bližini.

Letalska konvencija Avstrije in Jugoslavije

Dunaj, 14. oktobra. AA. Danes sta avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfuss v imenu avstrijske republike in jugoslovanski pooblaščen minister in izredni poslanik Nastasijević v imenu kraljevine Jugoslavije podpisala letalsko konvencijo med obema državama.

Gladovna stavka lapovcev

Helsingfors, 14. okt. g. Dvanajst voditeljev desničarskega radikalnega finskega prevratnega pokreta, med njimi vodja Lapovcev Kosola, in bivši šef generalnega štaba, Walenius, ki so od nenasrečenega prevrata v jek., so danes pričeli gladovno stavko.

Nova klirinška pogajanja z Avstrijo

Dunaj, 14. oktobra. »Neue Presse« poroča, da bo v kratkem prispeal na Dunaj jugoslovenska delegacija v svrhu pogajanj za sklenitev nove klirinške pogodbe.

Angleško-švedsko prijateljstvo

Pariz, 14. oktobra. AA. Havas poroča iz Stockholma: Po obisku angleških princov na Švedskem je treba računati s tesnejšimi dinastičnimi, pa tudi gospodarskimi stiki med obema državama. Angleško-švedski teden z razstavo angleških proizvodov v glavnem križišču mesta je rodil prav lepe uspehe. Švedska si prizadeva najti v Angliji tržišče za svoje izdelke, ker je švedski izvoz v Nemčijo močno padel. Švedsko časopisje vseh struj živahno kritizira Nemčijo, ki bo ostala s svojo trgovinsko borbo popolnoma osamljena.

Angleški prestolonaslednik v Haagu

London, 14. oktobra AA. Čeprav je danes na Nizozemskem hladno in deževno vreme, je angleški prestolonaslednik izkoristil svoje bivanje na Nizozemskem za številne obiske. Dopoldne si je ogledal haški muzej in Tenboschev dvorec z letno rezidenco nizozemske kraljice. Waleskega princa je spremljal angleški poslanik v Haagu sir Odo Russel. Nočoj se bo angleški prestolonaslednik vkrcal na parnik in odpeljal v Harwich.

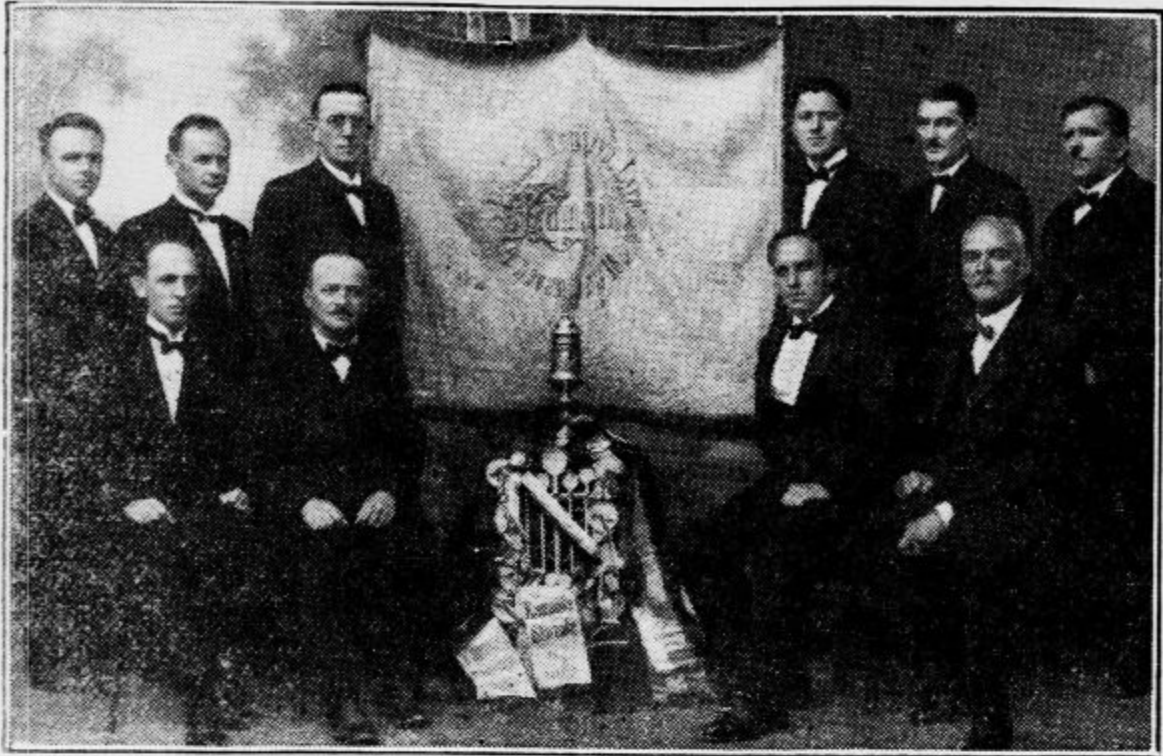
Novi francoski podmornici

Pariz, 14. oktobra. AA. V Brestu so danes spustili v morje dve novi francoski podmornici. Ena ima 1560 ton, druga 2007 ton. Podmornici bosta vozili s hitrostjo 17 vozlov.

Naši kraji in ljudje

Ob zlatem jubileju kamniške „Lire“

Spomini na delovanje prvega slovenskega pevskega društva

Sedanjí odbor »Lira« z zastavo in trofejami. Od leve na desno sede: blagajnik Stane Vedlin, predsednik Fran Fajdiga, pevovodja Ciril Vremsák, podpredsednik Evgen Lesevický (Rus). Stojé od leve na desno: Rebrnik, Rakovec, tajnik Fran Tomine, Gogala, Cene Grčar in Julij Cenčič.

Kamnik se je pripravil na proslavo 50-letnega jubileja prvega slovenskega pevskega društva »Lira«. Sedanjí rod ne pozna bojev in pomena kulturno-narodnih društev v dobi proti koncu preteklega stoletja, zato ne bo odveč, ako ob tem lepem jubileju obudimo nekaj spominov.

Ob času predsedništva barona Winklerja na bivšem Kranjskem dne 9. XI. 1882 so bila potrjena pravila za Prvo slovensko pevsko društvo »Lira« v Kamniku, v onem Kamniku, kjer so imeli, kakor v vseh naših večjih krajih, glavno besedo Nemci, še večjo pa nemškutarji. V svojem »Leseverinu« so gojili Nemci tudi petje, seveda samo nemško. »Leseverinu« se je postavila nasproti »Lira«, ki je v strogo narodnem duhu s petjem prebujala slovensko ljudstvo k samozavesti. Za ustanovitve »Lira« so se največ prizadevali pokojni notar g. Karel Vršec, pokojni prvi predsednik »Lira« g. Alojzij Vremsák, oče sedanjega pevovodje g. Cirila Vremsáka, ter dvorni svetnik g. Julij Polec, ki je takrat nastopil svojo službo pri okrajnem sodišču v Kamniku. Prvi uspeh »Lira« je bil, da je kmalu po ustanovitvi moral likvidirati nemški »Leseverin«, posebno še po odločnem pritisku tedanjega mestnega župana, odličnega narodnega delavca g. dr. Maksa Samca, ki je bil tudi dober pevec, kum »Lira« z zastave in mecen društva.

Pesnik Simon Gregorčič, ki je po ustanovitvi »Lira« redno vsako leto hodil na odhiti v Kamnik in čul petje »Lirašev«, je spoznal njihovo stremenje, videl nevarnost potujčevanja po dveh mogočih sosedih ter napisal dne 17. marca 1885 »Liri« pismo: »Vzbujajte, dramite, vnamajte narod! Vi imate v svojih čistih grlih veliko orožje: pevaje lahko ljudi tuju izvijete in slovenstvu pridobite. Bodite v Kamniku narodni dramniki!«

Kjerkoli se je pokazala kamniška »Lira«, je raslo navdušenje med pevci samimi, vnamali pa so se tudi pesniki in skladatelji, ki so dali duška svojim čustvom in ta-

ko je nastala tudi »Lira« himna po Stegnarju.

Ze ob prvi obletnici (1883.) je dobila »Lira« svojo društveno zastavo. Kumovala ji je po namestitvi sopraga deželnega predsednika baronica Winklerjeva, kateri je »Lira« podelila častno diplomu. »Lira« pa ni delovala samo v Kamniku, temveč je prepotovala doberšen del bivše Kranjske, Primorske, Koroške in Štajerske. Ze leta 1884 je posetila Mozirje ter sodelovala pri razviti in blagoslovitvi sokolske zastave. Nastopila je tudi ob 10 letnici »Vile« na Vranskem, kjer je v zahvalo prejela spominski trak. Pri proslavi pevskega društva »Slavica« na Koslerjevem vrtu v Spodnji Šiški je »Lira« odnesla prvenstvo, četudi je nastopila samo s 16 člani, ter je na koncu pri silnem navdušenju navzočih izvajala s spremljevanjem vojaške godbe Zajčjevo »U boj«. Navzoči mojster Matej Hubad je takrat presodil: »Ako bi danes pevski zbori tekmovali, bi »Lira« odnesla prvenstvo.«

Ob 10 letnici pevskega društva »Hajdrih« v Proseku je nastopila tudi »Lira«. Pri tej svečanosti je sodelovalo pod vodstvom pokojnega pevovodje Frana Steleta, uradnika Delavskega podpornega društva v Trstu, 600 pevcev, ki so zapeli mogočno »Morje adrijsko«. Odlični nastop je imela »Lira« 26. oktobra 1894 v veliki dvorani Massegarten v Celovcu pri proslavi spomina Andreja Einspielerja in škofa Antona Martina Slomška. O tem nastopu je sila pohvalno pisal »Slovenski narod« št. 248. »Lira« je nastopila s moškim in mešanim zborom pod pevovodjo Franom Steletom ter izvajala Volaričev »Novinc« in »Napreje«. Hudovernikovo »Našo zvezdo« z baritonskim solom ter dr. B. Ipačev »Oblačnu«. Po tej pesmi je bila »Lira« poklonjena srebrna čaša z napisom »Koroški Slovenci — Liri« v spomni na Celovec 24. oktobra 1894. Sledila je dr. B. Ipač »Domovina«, Nedvedova »Ljubici« in »Pogled v nedolžno oko« s so-

lospevom ge. Ljudmilo Lendovškove in s spremljevanjem na klavirju po gđ. Rozici Legatovi. Sledil je še šaljivi nastop »Trije nosovi«, v katerem je brat pevovodje igral vlogo ženske tako neprisiljeno naravno, da je vsakdo mislil, da poje izvežbana pevka. Nastop so morali dvakrat ponoviti, enako tudi zaključno točko sporeda, pevski prizor »Zabja kantata«.

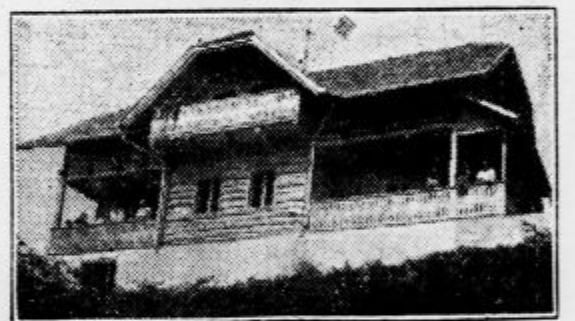
»Lira« je sodelovala z velikim uspehom tudi v Skočdolu na narodni proslavi in zborovanju slovenskega tabora pri odkritju Vilharjevega spomenika v Postojni 1906, pri ustanovitvi Sokola v Domžalah, kjer so vprav »Liraši« preprečili, da niso Nemci na slovenskih tleh razobesili frankfurtske zastave ter so med prepevanjem slovenskih pesni napodili povabljenem nemške izziivače iz Ljubljane nazaj na postajo. Ob 20 letnici se je vršil »Lirine« nastop na vrtu hotela Fischer na glavnem trgu, kjer so sodelovala tudi druga bratska pevska društva. Ob 25 letnici »Slavica« 1909 v Ljubljani je nastopila v Unionu tudi »Lira« z Adamičev »Junakova svatba«, dovršeno, četudi so kot zadnji v programu peli šele ob pol 12. ponoči. Kot odlično narodno društvo je »Lira« seveda nastopila tudi pri pogrebu septemberskih žrtve Adamiča in Lundra 1908. Ob prevratu je organizirala povorko po Kamniku ter je tako dala pobudo mestnemu prebivalstvu za vstajajočo Jugoslavijo. »Lira« se je vedno rađe volje odzvala pozivom ter se udeleževala prireditve strogo narodnega značaja v Kamniku pa tudi v okolici. Domžale, Moravče, Komenda, Lukovica, Radomlje, Skarčina in drugi kraji so bili priče nešteti nastopom »Lirašev« ki so pohitili tja, da s petjem vnamajo plemenita čustva.

Tudi v osvobodjeni domovini »Lira« deluje vztrajno, četudi ji ni dano hoditi na turneje. V Ljubljani je »Lira« zadnjih nastopila na skupnih zveznih koncertih leta 1924 in 1925 ter se uvrstila med najboljše izvenljudijske zore. Mnogo »Lirinih« bivših članov živi še danes raztreseno po domovini, največ v Ljubljani. Da poživijo spomine na delovanje v tem najstarejšem slovenskem pevskem zboru, se zbera v nedeljo pod vodstvom našega skladatelja Emila Adamiča v zbor bivših »Lirašev«, ki nastopijo poleg sedanjega zbora »Lira« in več drugih zborov popoldne v Kamniku. Združijo se za nekaj ur preteklost s sedanjostjo, ožive se ponovno lepi spomini, kar naj bi rodilo, da se sedanja praktičnost preprosto ponovno s požrtvovalnostjo in idealizmom, ki je vladal v naših kulturnih društvih, »Lira« naj ponosno stopi na pot k nadaljnjim jubilejem!

Grenčica Hunyadi Janos je najzanesljivejši in najidealnejše odvajalno sredstvo.

Planinarska slavnost na Sveti gori

Litija, 14. oktobra. To nedeljo bo imela Sv. Gora številno družico. Prišli bodo botri, svatje in ostala najbolj peštra družba, ki bo krstila svetogorsko kočjo po predsedniku litijske-

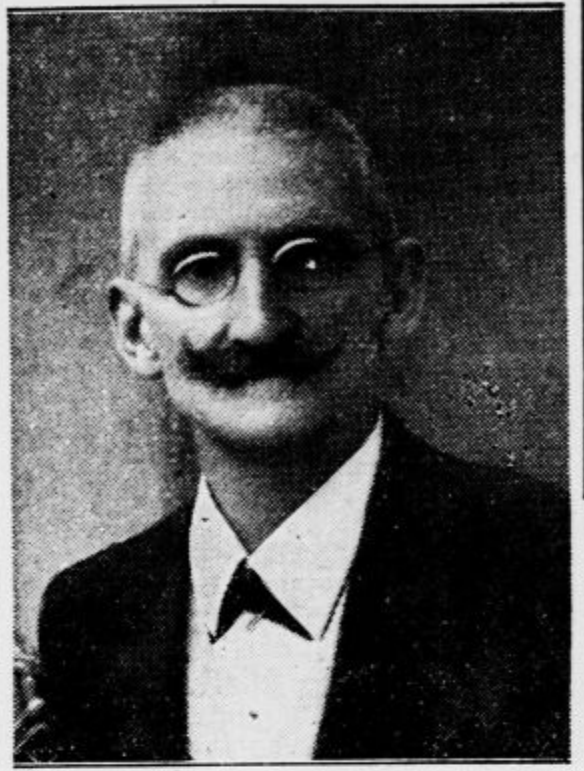

ga SPD g. Ferdu Tomazinu. Koča je bila zgrajena lani in leži na najlepšem predelu Zasavja. Je nekoliko odmaknjena od ostalega naselja svetogorskega, kar je ravno ena njenih priključnih vrtil. Planinar uživa pri koči božanski mir, oko pa se mu pase po kamniških in ostalih gorejskih planinah, ki nudijo zadnjo kulisarijo, pred njimi pa se širijo filmsko zanimive slike. Prednost svetogorske ture pa je tudi ta, da se popotnik prav nič ne ubija po cestah.

Najbližji dostop vodi s postaje Save pri Litiji, odkoder so markirane poti speljane po različnih smereh in vse vodijo na Sv. Goro. Vendar je najbližja pot preko Tirne, ki se začne na nadstropju v traja le 2 pili uri. Krstna slovesnost bo združena s planinsko veselico, pri kateri bo sodelovala litijska gasilska godba. Ta dan se bodo zbrali na Sv. Gori tudi člani z odbora Ekskurzijskega oddelka JUJ, ki bodo prisostvovali pomembnemu prazniku, zatem pa bodo zborovali v svetogorski šoli, kjer bodo razpravljali o delovnih načrtih za bližnjo bodočnost. Litijski Fotoklub bo podaril mladi Tomazinu kočjo povečano sliko kolavdacijske komisije. Opozorjamo na nedeljsko svečanost vse

naše planinarje, prijatelje zasavskih mlavnosti. Ugodne železniške zveze so iz Ljubljane ob 7.14, potniki obeh vlakov z zidamoške strani pa bodo dospeli še pravočasno k svečanostim, ki se bodo pričele ob 11. Planinarji, na veselo svidenje!

Visok jubilej dela

Danes nastopi svoj zaslužni pokoj g. Rajko Sitter, prokurist in vodja znane tvrdke Ivan Jax in sin v Ljubljani, ter praznuje obenem tudi 50 letnico svojega delovanja, in sicer 40 let pri prej omenjeni tvrdki, prvih 10 let pa pri tvrdki Marlin v Celovcu. Jubilant želim se mnogo srečnih let!

Razpis banovinskih visokošolskih štipendij

Ljubljana, 14. oktobra.

Zaradi skrajnih sredstev bo kr. banska uprava v letu 1932-33 mogla oddati le omejeno število visokošolskih štipendij. Višina se bo določala od primera do primera in se bo gibala med 150 do 200 Din mesečno.

Štipendije se bodo podeljevale v pravilu slušateljem višjih semestrov ljubljanske univerze, ako s potrebnimi listinami dokažejo: 1. da so redni slušatelji univerze; 2. da so v preteklem semestru položili kolokvije po določbah kolokvijskega reda ali izpite z najmanj prav dobrim uspehom iz glavnih izpitnih predmetov, ali, ki dokažejo s pčtrdili svojih neposrednih predstojnikov, da so sodelovali v seminarju, institutu ali laboratoriju z najmanj prav dobrim uspehom. Izjemoma se bo upošteval dober uspeh le v posebnih, upoštevanja vrednih primerih, kakor pri bolezni, prisilca itd.; 3. da so njihovi starši revni in jih ne morejo sami vzdrževati (premoženjski izkazji proročev, njihovih staršev morajo biti potrjeni od pristojnega davčnega urada).

Prošnje, opremljene z listinami, ki jih zahtevajo zgoraj omenjeni pogoji, kolokvane s 5 Din, naj se vlagajo v dnevi od 18. do 25. oktobra. V prošnji mora proročev navesti vse podpore, bodisi v denarju ali brani, ki jih že prejema (državna ali privatna podpora, hrana ali stanovanje v zavodih itd.). Ze vlozene prošnje se bodo upoštevale le, ako jih proročev v zgoraj navedenem roku izpopolnijo v zmislu razpisa. Podeljene štipendije bodo visokošolski učivall do konca letošnjega študija le, če

dokažejo na koncu zimskega semestra, da so študirali z najmanj prav dobrim uspehom. Upoštevale se bodo le tiste prošnje, ki bodo v vsakem pogledu ustrezale razpisu.

Pri zaprtosti in hemoroidih, motnjah v želodcu in črevesu, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu, je naravna »Franz Josefova« grenčica večkrat na dan použita, krasen pripomoček. Zdravniške izkušnje so ugotovile pri trebušnih obolenjih, da deluje »Franz Josefova« voda sigurno razkrajajoče in vselej milo odvajajoče. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Žalostna zgodba o izpostavljenem otročičku

Ljubljana, 14. oktobra.

Kakor smr nedavno beležili, so našli stanovanci rdeče hiše na Poljanskem nasipu na stopnišču št. 6. jokajoče neznanu dete. Dete, ki je bilo prav čedno oblečeno, je vzele v oskrbo hišnica, gospa Uršula Bonča, seveda pa je policija takoj tudi začela iskati mater. Kakor se je moglo ugotoviti, se je sukala okrog hiše zgodaj jutraj neznanca 20-letna ženska, ki je nosila s seboj otroka, zaradi česar je bil podan sum, da je najbrže ta neznanca mati izpostavljenega otroka. Včeraj popoldne so jo izsledili v osebi 22-letne pitilije Viktorije O. na Vodovodni cesti 46.

Pri zaslišanju na policiji je Viktorija takoj priznala, da je res mati izpostavljenega otroka. Žalostna je njena zgodba. Viktorija je povedala, da je imela že dolga leta razmerje z nekim pleškarskim pomočnikom, kar ni ostalo brez posledic. Oče ni hotel skrbeti za otroka, sama pa je le tu pa tam zaslužila kaj denarja. Tonila je čedalje v hujo revščino, zato se je pred dnevi odločila in stopila k otrokovemu očetu v Knežovo ulico, proseč ga, naj ji da vsaj nekaj denarja in ji pomaga iz zadrege. Pleskar pa se je razjezil, ji vzel otroka iz naročja in ga hotel vreči po tleh. Viktorija je tedaj otroka iztrgala surovežu iz rok in se naglo odpravila, ker ji je pleskar tudi zatrdil, da deteta ne bo videla več živga, če ga pusti v njegovem stanovanju. Tako nato se je nesrečna nezakonska mati odločila, da otroka izpostavi v kaki hiši, kar se ji je tudi posrečilo. Policija je po zaslišanju izročila mlado mater sodišču, sedaj pa išče tudi zapeljivca, ki se zaenkrat skriva.

Tudi Vi znate računati!

Največji del stroškov za razsvetljavo iznaša poraba toka. V razmerju s temi stroški, je cena žarnicam malenkostna. Žarnice slabše kakovosti so samo pri nakupu cenejše, a v pogledu porabe toka so one znatno dražje.

KUPUJTE TOREJ SAMO DOBRO EKONOMIČNO

TUNGSRAM

ŽARNICO!

KULTURNI PREGLED

Kandidati za Nobelovo nagrado

Bliža se november, mesec, ko Švedska akademija podeljuje največjo in najznamenitejšo literarno nagrado na svetu, ki jo je poleg nagrad za znanstvenike in mirovne delavce testamentaril sloveči izumitelj in industrijalec Nobel. Vprašanje, kdo bo nagrajen s tem visokim priznanjem, zanima leto za letom široko in ožjo kulturno javnost; ožjo — literarne kroge — predvsem zaradi tega, ker je le malo književnosti na svetu, v katerih ne bi kakšen prvak prižigal lučke svojega upanja pred daljino, skoraj že tajinstveno Švedsko akademijo. Nobelov lavreat ne dobi samo visoke denarne nagrade, marveč tudi visoko moralno priznanje, ki se gmotno takoj pokaže v močni porasti naklade njegovih spisov in njih prevodov v tuje jezike.

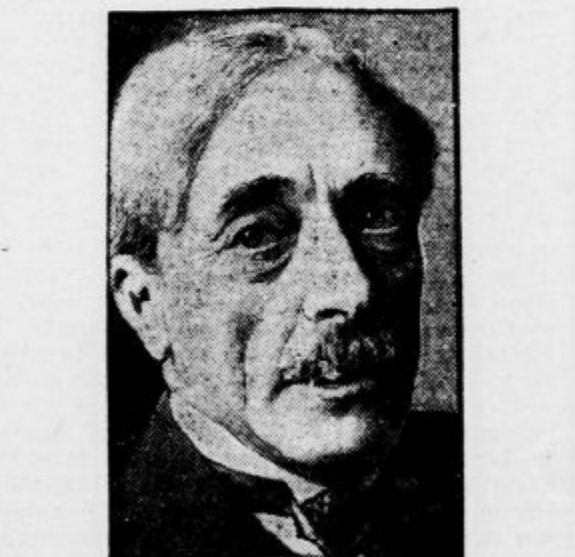
V novejšem času se v podeljevanju Nobelove nagrade vmešavajo tudi drugi, mnemušnji činitelji. Akademije in književna društva priporočajo svoje kandidate, v ozadju pa se kažejo celo vplivi vlad. Videti je, da gre tudi tu za tekmo narodov, ki jih podpirajo njihove države z vsemi zapletenimi in prikritimi tipalkami svoje diplomacije in drugih zvez v mednarodnem svetu. Tako se v ozadju razvija trdovratna, dasi malovidna borba za Nobelovo nagrado.

Kdo bo letošnji književni lavreat? Kandi-

datov kajpak ni malo. Ze pred meseci je šla v Stockholm izjava mnogih odličnih pisateljev in intelektualcev Starega in Novega sveta, da naj se letošnja Nobelova nagrada podeli ameriškemu pisatelju Uptonu Sinclairju. Nedvomno ima avtor »Metropolec«, »Džungle«, »Jimmie Higgins« in mnogih drugih del moralno pravico do te nagrade. Zares ni najboljši pisatelj sedanjega časa — kdo je najboljši? —, vendar ni nič slabši od nekaterih, ki jih najdemo v seznamu Nobelovih lavreatov. Sinclairjevo delo odlikuje topla človečnost in miroljuben duh, to, kar je pokojni Nobel želel v svojem testamentu. Sinclair je glasnik onih zatiranih slojev, ki si trudoma krčijo pota k svetlobi kulture in civilizacije, k pravici in sreči. Ni žuda, da je predlog zanj podpisalo toliko uglednih mož menda več ko petdeset narodov.

Toda Upton Sinclair bržčas ne bo letošnji lavreat. Zoper njegovo kandidacijo govori že samo dejstvo, da je bil pred dvema letoma s Stockholma nagrajen njegov rojak, takisto veliki ameriški pisatelj Sinclair Lewis. Z druge strani pa nekateri ameriški krogi močno zagovarjajo Th. Dreiserja, ki je nedvomno dober in značilen pisatelj in se tudi ne brani morebitne Nobelove nagrade. Med tem ko Amerika, tolikani ponosna na svoje finančno prvenstvo v današnjem svetu, zavzelo proglašuje svoje nove kandidate, li starejša sestra Evropa ljubosumno kliče: Nikarto

tako naglo! Kje pa je zapisano, da morajo imeti Zedinjene države tudi v književnosti primat? Dopusti, da Evropa, ki ima na svojih častiljivih tleh vse kaj drugega, vsaj nekaj let zopet misli samo na se!

Paul Valéry, član francoske akademije, kandidat za Nobelovo nagrado

Kajpak, če pogledamo iz bližine, je ta naša Evropa morda razcepljena. Vsak veliki in večji narod misli le na se, ko zavrže Ameriko v imenu Evrope. Manjši narodi stoje temu pehanju nejevolno ob strani: Zaman je vse, če niso Skandinavci, jih nihče ne

upošteva. Češka akademija se že dolgo trudi, da bi kateremu češkemu pisatelju izposlovala to veliko svetovno nagrado. Pred vojno je bil ponoven kandidat Jaroslav Vrchlický, ki je imel v švedskem slavstvu, prevajalcu našega Aškera Alfredu Jensenu, vnetega zagovornika. Zaman. Prav tako jalo je bilo povojno prizadevanje za Jiráska in Březina. Oba sta umrla, preden sta prišla na vrsto. Lani in letos se omenja med kandidati ime Karla Čapka. Gotovo je, da tudi češkoslovaška vlada, ki je vedno kazala razumevanje za kulturno propagando v inozemstvu, zastavlja svojo vpliv za češkega kandidata. Ta kandidatura je tem bolj upravičena, ker je češka literatura ustvarila dela, ki se lahko merijo z boljšimi deli v ostalih evropskih literaturah, in vendar nima v občestvu Nobelovih lavreatov še nobenega zastopnika.

Tudi Poljaki so imeli in imajo še letos novega kandidata, ki ee zanj močno zavzema poljsko javno mnenje. Poljaki so v Stockholmu upoštevani kakor Čehi: Nobelovo nagrado sta dobila pred vojno Henryk Sienkiewicz in Vladislav Reymont (slednji za odlični roman »Kmetič«, ki ga je pri nas izdala Slovenska Matica). Sedanjí kandidat je eden najuglednejših slovenskih znanstvenikov, odlični raziskovalec antike, plesec velikega slovesa, prof. Tadeusz Zieliński. (Slovenci imamo v Glonarjevem prevodu njegovo studijo o odnosu modernega sveta do antičnega). Vendar se zdi, da bo ta kandidat tudi leto prežrt.

Če izvzamemo vrsto glasov in pobožnih želja raznih, sicer vsega uvaževanja vrednih

književnikov (prim. vest o kandidaturi našega rojaka, nemškega pisatelja pl. Gagera, se zdi zolovo, da se bodo švedski akademiki morali odločiti za enega v evropsko znani trojici: Francoza Paula Valéryja, Rusa Maksima Gorkgeja in Nemca Stefana Georgeja.

Valéry je danes na vodilnem mestu francoske književnosti: on in Gide zastopata v vrveži in do malega nepregledni podobnosti tradicionalno smer, nekaj do klasicizma izbrušen individualizem, psihološko poglobljen in artistično izrazen po francoskem okusu. Paul Valéry je poet čistega kova in tankočuten esejist: zadnje finese njegovega verza in temne subtilnosti njegove miselnosti so dostopne samo posvečenem, zato je njegovo ime popularnejše od njegovega dela (podobno je n. pr. pri Čehih z Březino). Valéry sedi med nesmrtniki Francoske akademije. Zdi se, da je tudi službeni Franciji mnogo do tega, da zmaga Valéryjeva kandidatura in s tem prestiž Francije. V Parizu na ima o še nekega kandidata, ki mu takisto ni moči udrči slovesa in velikega vpliva na literaturo: filozofa Henrija Bergsona.

O Gorkem ni treba v tem trenutku posebej govoriti, ker je njegovo ime prav zadnji stopilo v ospredje: bila je štiridesetletnica njegovega pisateljskega delovanja. Zanj se zavzema sovjetska Rusija: skoraj vsa levičarska usmerjena Evropa bi ga pozdravila med Nobelovimi lavreati. Vse kaže, da ee Maksim Gorkij ne bi branil denarja iz kapitalističnega sklada s profesoratom švedskega kralja. Mogoče je, da bi ga

e. Celjska koč. Jutri vinski trgovat. Svetinska godba. Planinsko rajanje. Pridite! — SPD.

— Mestni kino predvaja danes ob 20.30 sijajno zvčno veseloligro z godbo in petjem »Nemani goste«. V glavnih vlogah Šokle Szakali, Lucie Englich, Oskar Sima in Celjan Harry Hardt.

Iz Maribora

a. Trboveljski slavski, ki nas obiščejo jutri, bodo nudili s svojim koncertom lep užitek tako mladini, kakor odraslim. Njihovo izvajanje gane vsakega čutečega človeka do solz. Nastopili bodo z izredno peštrimi sporedom in mnogimi novimi pesmimi. Mariborčani bodo nedvomno razumeli hotenje dece trboveljskih rudarjev in bodo z mnogostevilnim obiskom omogočili preskrbo najbednejših z zimsko obleko, obutvijo, itd. ki se bo nabavila iz čistega dobrička pri koncertu. Dvorana mora biti z ozidom na to razporedana. Koncert se bo pričel ob 11. dopoldne.

a. Trgatev v mariborski okolici se je že pričela. Naznanilo jo je pokanje možnarjev. Pridelek bo zelo obilen, kvaliteta visoka pa izvrstna.

a. K pogrebu žrtve rodbinske tragedije nam glede na večerjšjo našo notico sporoča mestni župni urad, da je bila slogslovljena samo moževa, ne pa tudi krsta od žene.

a. Sprememba posesti. Veliko trgovsko hišo trgovca Šoštarica na Aleksandrovi cesti 13 je Mestna hranilnica prodala gospej Tomšičevi z Vrhnike za 2 in pol milijona dinarjev.

a. Tihotapsko blago. V Jenkovi ulici je policija prednočnim aretirala nekega Franca G., pri katerem je našla 133 vžigalnikov in 5 zavrtkov kreslinih kamenčkov, ki so bili utihotapljeni iz Avstrije. Kakor je dognala preiskava, je zagovor G.-a, da mu je nekdo zavrtke podtaknil brez navedbe vsebine, najbrž resničen. Policija je uveljavila preiskavo.

a. Tatvine. V četrtek popoldne so neznan tatovi odpeljali mesarju Henriku Petriču z nekega vrta v Tattenbachovi ulici 1000 Din vredno kolo, skoro ob istem času pa je izginilo kolo tudi kleparstvu mojstru Ivanu Rotajcu izpred Mestne hranilnice. Z dvoršča neke gostilne v Tattenbachovi ulici sta bili posestniku Janezu Črnku v četrtek popoldne ukradeni dve konjski odeji, vredni 350 Din.

a. Vlom. V noči na večerj je bilo vlomljeno v mesnico Ivana Zabasa na Vodniškem trgu in so vlomilci odnesli 10 kg suhe svinjine in nekaj kilogramov svežega mesa v skupni vrednosti 200 Din.

Če ste potrti, onemogli in nervozni, če trpite na glavobolu, omotičnih napadih in slinco, potem je skrajni čas, da pripomorete do rednih funkcij svojim notranjim organom (želodcu, jetrom, ledvicam) s tem, da zauživajte nekaj tednov vsak dan pol kozarca Saxlehnerjeve naravnne grenčice HUNYADI JANOS. Pazite na etiketo z rdečim srednjim poljem! Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in vseh boljših trgovinah.

Z Jesenic

a. Streliška družina bo imela izredni občni zbor drevi ob 20. v risalnici osnovne šole.

a. Nova smučarska koč na Rožici preteklo nedeljo ni bila odprta zaradi slabega vremena, pač pa bo otvoritev nepreklicno to nedeljo ob 11. ob vsakem vremenu.

Iz Litije

a. Litijski Sokol. Vsake soboto se vrše sestanki od pol 20 naprej v Sokolskem domu v čitalnici za vse članstvo. Prihajajte polnoštevilno!

Iz Trbovelj

a. Vsem trboveljskim društvom! Da tudi naš kraj dostojno proslavi 20-letnico pričetka osvobodilnih bojev za našo svobodo, vabim vsa društva, ki bi hotela sodelovati pri proslavi, da pošljejo svoje zastopnike na sestanek, ki bo v ponedeljek ob 20. v mali dvorani Sokolskega doma. Pleskovič Rudolf, starešina Sokola.

Iz Ptuj

a. Huda nezgoda se je pripetila viničarju Martinu Papežu z Rodnega vrha, ko je vozil vino iz vinograda. Pri zaviranju voza je prišel pod vozo, ki mu je strl obe nogi pod kolonom. Papeža so prepeljali v ptujsko bolnico.

a. Nenavadna smrt. O nenavadni smrti Ivane Suhačeve iz Vitomerc, ki je padla s postelje na tla, je sodna komisija ugotovila, da je pokojnica podlegla zastrupljenju zaradi preveč zavžite strupene šmarice. Po tej ugotovitvi je bil sin pokojnice Josip Suhač takoj izpuščen iz preiskovalnega zapora.

a. Karambol in pretep dveh biciklistov. Nedavno sta trčila na cesti v Gorisnici kolesarja Ivan iz Ormoža in Peter iz Nove vasi pri Sv. Marku. Ker je bil Peter malo vinjen, je pograbil Iva za vrat in ga začel tepsti, pri čemer je ta izgubil svojo srebrno uro. Ivan, krvaveč iz nosa, je Petru sedevca vrnil mlo za drago. Vrgel ga je na kup gramoza ob cesti ter ga pretepel po glavi. Ker pa Peter še ni miroval, je Ivan ustreliš s samokresom, da bi nasprotnika prestrašil. Dočim Peter priznava, zavrača Ivan svo krivdo nanj. Nu, pa se bosta dala še pred sodiščem.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. Čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlažnost v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1-10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

14. oktobra
Ljubljana 7, 761.0, 10.0, 90, NE1, 10, —;
Ljubljana 13, 760.3, 14.0, 80, NW1, 10, —;
—; Maribor 7, 758.8, 13.0, 60, W4, 10, —;
Zagreb 7, 761.6, 11.0, 90, W2, 10, —;
Beograd 7, 762.3, 14.0, 80, SE1, 6, —;
Sarajevo 7, 764.7, 10, 70, mirno, 6, —;
Skopje 765.1, 11.0, 90, mirno, jasno, 6, —;
Split 7, 762.2, 17.0, 70, ENE 4, 9, —;
Kumbar 7, 761.8, 20.0, 80, NE1, jasno, —;
Rab 7, 762.3, 14.0, 90, SSE6, 10, 1.0, dež.
Temperatura: Ljubljana 17.0, 9.0; Maribor 17.0, 8.0; Zagreb 19.0, 10.0; Beograd 23.0, 12.0; Sarajevo 20.0, 8.0; Skopje 23.0, 8.0; Split 25.0, 17.0; Kumbar —, 18.0; Rab —, 14.0.
Sonce vzhaja ob 6.13, zahaja ob 17.20.
Luna vzhaja ob 16.54, zahaja ob 6.8.

j. Kino »Rdeči križ« predvaja v soboto in nedeljo zvočni film »Na Volgi« po Tolstojevem romanu »Vstajenje«.

Iz življenja na deželi

KOTREDEZ. Naše mlado gasilsko društvo priredi jutri pri načelniku Ivanu Fortaju v Potoški vasi veliko tombolo s 350 dobroti. Glavni dobitek je težak vol, dalje prašič, premožlj. Ker je to prva prirediteljev te vrste v naši vasi, zasluži največje zanimanje in je vredno, da jo posetijo vsi, ki si želijo za 2 Din vola ali prašiča. Začetek tombole bo ob 14. — Prosvetno društvo letos prav pridno deluje. Poleg rednih pevskih vaj je pridlo na predvečer Vidovga dne velik kres in zapelo več pesmi. Priredilo pa je tudi ob veliki udeležbi dvojice važnih predavanih, in sicer eno o živinoreji, drugo pa o prvi pomoči pri nezgodah. Jutri ob pol 18. bo spet predavanje in bo predaval strokovni tajnik Kmetijske druž-

Gospodarstvo

Kliring z Belgijo in Luksemburgom

»Službene Novine« od 13. t. m. objavljajo uredbo, s katero se na podlagi zakona o pooblastitvi za neodolljivo uveljavljanje mednarodnih pogodb začasno uveljavlja konvencija o reguliranju trgovinskih obveznosti s kompenzacijo med kraljevino Jugoslavijo in belgijsko-luksemburško carinsko unijo. Ta konvencija do- loča v glavnem naslednje.

Plačila, ki izvirajo izključno iz blagovnega prometa med kraljevino Jugoslavijo in belgijsko-luksemburško carinsko unijo, se bodo vršila s kompenzacijo, in sicer za Jugoslavijo pri Narodni banki kraljevine Jugoslavije in za belgijsko-luksemburško carinsko unijo pri Belgijski narodni banki.

Vsaka terjatev, ki izvirja iz nakupa jugoslovenskega blaga, uvočenega v območje belgijsko-luksemburške carinske unije, se mora regulirati z vplačilom kupne cene v belgah pri Belgijski narodni banki, ki postuje v svojstvu blagajnika belgijsko-luksemburškega ceka za kompenzacijo. Belgijska narodna banka bo ta vplačila odobravalna na zbiralnem računu v korist Narodne banke kraljevine Jugoslavije.

Na drugi strani se ima vsaka terjatev za uvoženo belgijsko ali luksemburško blago regulirati z vplačilom v dinarjih pri jugoslovenski Narodni banki, ki bo odobravalna vplačane zneske na zbiralnem računu v korist Belgijske narodne banke.

Obe novčanični banki se bosta medsebojno obveščali o sprejetih vplačilih, odobravalajo s tem izplačilo prodajalcu blaga. Izplačila upniku se bodo vršila na bazi zakonske paritete, to je 1 belga = 7.894734 Din ali 100 Din = 12.66663 belge. Terjatev, ki se glasio na druge valute, se imajo pretvriti v belge ali dinarje, in sicer v Jugoslaviji s prizadevanjem Narodne banke po tečaju beogradske borze na dan pred plačilom dolga.

Upnik bo prejema zneske, ki mu pripadajo, po kronološkem redu vplačil dolžnikov in v mejah razpoložljivih sredstev na zbiralnem računu v deželi upnika. Ta način plačila se bo izvajal tudi za stare medsebojne obveznosti in za likvidacijo belgijsko-luksemburških terjatev, poravnanih od jugoslovenskih dolžnikov na »začasno vezane« dinarske račune. Do amortizacije starih terjatev in teh začasnih dinarskih dobroimetij se bodo znešli, vplačani pri Belgijski narodni banki, porabili tako, da se bo 33 % porabilo za amortizacijo novih, po uveljavljenju konvencije nastalih terjatev, 67 % pa za amortizacijo starih terjatev, odnočno terjatev na vezanih dinarskih računih. Belgijsko-luksemburški ošek za kompenzacijo si rezervira pravico spremembe teh odstotkov v korist starih belgijskih upnikov.

V primeru, kadar nastane med jugoslovensko in belgijsko-luksemburško izvozno trdno možnost kompenzacije iz posla nakupa in prodaje, bosta Narodna banka kraljevine Jugoslavije in belgijsko-luksemburški ošek za kompenzacijo po proučitvi vsakega primera odobraval tako kompenzacijo. Belgijsko-luksemburška carinska unija si bo prizadevala, da v mejah možnosti poveča nakupe blaga v Jugoslaviji, da bi na ta način omogočila plačilo starih in novih dobav blaga v Jugoslavijo. Po sporazumu med jugoslovensko Narodno banko in belgijsko-luksemburškim ošekom se na gornji način lahko s kompenzacijo regulirajo tudi druge obveznosti, ki niso trgovinskega značaja.

Na podlagi sklepa ministrskega sveta in po sporazumu z vladami podpisnicami stopi konvencija v veljavo in dolži obvezno moč 20. oktobra in velja do uveljavljenja zakona o tej konvenciji.

Vinski trg

Vinarsko društvo za dravsko banovino nam je poslalo naslednje poročilo o gibanju cen za vino in mošt.

Gornja Radgona. Vinarska podružnica v Gornji Radgoni je pripravila oblastuv, da ne odredi termina trgatve v okoliš Gornje Radgone pred 13. t. m., sedaj naj bo trgatve ranili sort kakor povelja in Bonivierjeve ranine tudi poprej dovoljena proti potrebni prijavi pri občinskem uradu.

Vin. podružnica priporoča naj se opravi trgatve z največjo točnostjo. Zaradi dolgotrajne suše in grozdi na nekaterih trtah dozorelo; tako grozdi je ostalo majhno, ovenelo in kisel in se tudi najde na eni in isti trti poleg slabega tudi dobro razvito grozdi. Potrebno je, da se trga nezrelo grozdi posebej in porabi za domačo pijavo, ker kvari kakovost pridelka in tudi slabo vpliva na ceno.

Ako ostane vreme do trgatve lepo, bo kvaliteta letošnjega pridelka zelo dobra. Ker bo množina pridelka ne samo v Jugoslaviji temveč tudi v vseh drugih vinorodnih deželah zaostala za lanskim pridelkom, je vodstvo podružnice mnenja, da se bo za vinske mošte, ki so pozno in čisto spravljene, dosegla cena ne pod Din 3 za liter. Sortirani mošti poseameznih vrst se morajo višje ceniti. Grozdi se naj ne prodaja pod Din 2 za 1 kg.

Dolnja Lendava. V dolnelendavskih gorcih se je vinska trgatve te dni pričela. Sreko načelstvo je sporazumno z vinogradniki odredilo 3. oktobra kot pričetek letošnje splošne trgatve. Boljši vinogradniki bodo čakali do 10. in še dalje. Z uradno določitvijo pričetka trgatve se je letos trgatve pričela dve tedna kasneje, kakor lani. Ko so vinogradniki pričeli tržati se sredi septembra. Po klosterneburški tehnici merijo mošti

be g. Kafol o uporabi sadja, izdelovanju sadne meze, sušenju sadja ter o pridelovanju in izboljšanju sadjaveca.

NAKLO. Odprta noč in dan so groba vrata. Nenađoma nas je v torek zapustila zadeta od kapi Zaletevova mama, gospa Josipina Azmauova. Kdor je stopil v njen gostoljubni dom, je bil pri priči kar domač. Pokojna mama sovražnikov ni imela, prijateljev pa mnogo, zlasti v vrstah revnih, ki jo bodo vsi pogrešali. Rajnka je poznala le cerkev in dom, pač pa so njo neštet poznali in cenili. Bila je res prava dobra jugoslovenska mati, ki je v svojem duhu vzgajala tudi svojo družino. Zapuščena moža, štiri sinove in tri hčere, katerim izrekamo naše iskreno sožalje!

SOSTANJ. »Mežnarjeva Lizika«, opereta v treh dejanjih se predvaja v Sokolskem domu danes ob 20. in v nedeljo ob 15.30. Pridite!

sljedeće količine sladkorja: laški rizling 20.4, silvanec 19.7, medenka 19.1, m. frankinja 21.9, portugalka 17.0.

Gostilničarji kupujejo mošt za gostilno liter po Din 3. V splošnem bo letošnja trgatva prav dobra, kvaliteto celo boljša kot lani.

Zaloga lanskega letnika so že popolnoma pošle. Cene lendavskim moštom so 1 do 3 Din liter; v gostilnah pa plačujejo od 8 do 16 Din.

Konjice. Mošti še zaenkrat niso v prometu. Cene lanskih vin so pa jako različne z ozirom na kvaliteto. Najnižja cena pri vinu je 2 Din za liter z 8—10% alkohola in 8—12% kisline, v pretežni meri prevladuje vrbovec. Nekoliko boljša kvaliteta 3 Din z 10% alkohola in 8% kisline.

Sortirana bela vina: laški rizling z 12% alkohola in 9% kisline stane 4—5 Din liter, burgundec z 12½% alkohola 8% kisline, stane liter 5 Din. Traminec s 13½% alkohola in 7—9% kisline stane 6 Din liter.

Crnine so v splošnem dražje. Modra frankinja z 10% kisline in 11% alkohola 4 Din za liter. Mešana črna 3 Din liter. Cene vin v gostilnah za bela vina 6, 8, 10 Din, za črna 10 Din.

Krško. Portugalka se je prodajala od 4 do 6 liter, v gostilni se toči po 8 Din liter. Toča in vihar od 3. t. m. je vinogradnike tako preplašil, da vse prek in prek trgajo. Mošti imajo 17 do 20% sladkorja.

Gospodarske vesti

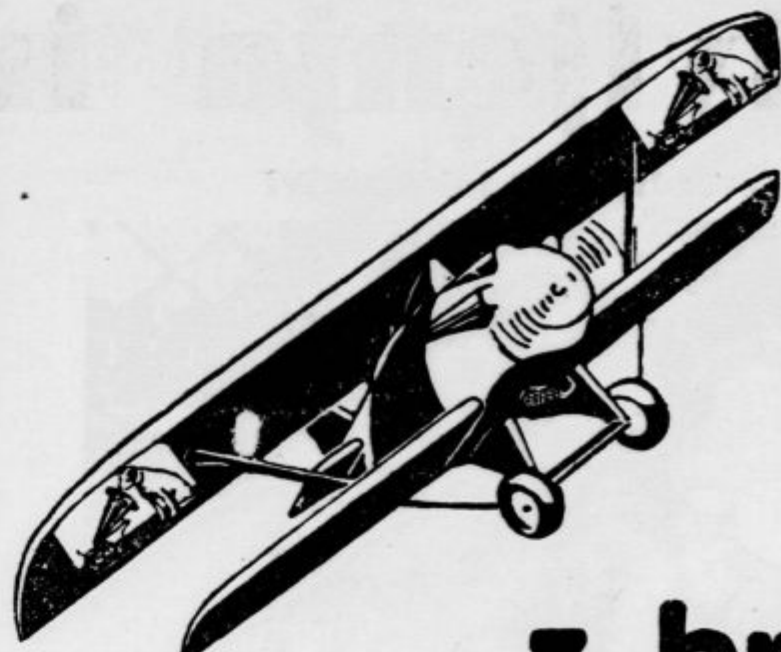
— Pogajanja z Nemčijo in Italijo. Kakor poročajo iz Beograda je naša država pred dnevi obvestila Nemčijo, da želi stopiti v pogajanja glede trgovinske pogodbe. Nemčija je kakor znano nedavno odpovedala na pol leta dotedanje trgovinske pogodbe. Sedaj se vodijo predhodna pogajanja med Beogradom in Berlinom, zlasti med našimi predstavniki v Berlinu in nemško vlado. V kratkem naj se sestane naša in nemška delegacija, najbrž v Beogradu in pozneje v Dubrovniku ali kakem drugem kraju ob Jadrnu. Delegaciji še nista določeni, vendar je sigurno, da bo nemško delegacijo vodil dr. Posse, šef oddelka za trgovinsko politiko v nemškem ministristvu za gospodarstvo. — Z Italijo smo trenutno v pogajanjih zaradi ureditve plačilnega prometa glede na ukrepe italijanske vlade o plačevanju obveznosti iz trgovinskega prometa nasproti naši državi, ki so bili izdani 1. t. m. Kakor poročajo iz Beograda, se ta pogajanja uspešno vodijo in je pričakovati, da bodo še ta teden zaključena in da bo prihodnji teden že podpisana pogodba o kliringu. Pogajanja z Italijo vodita viceguverner in direktor Narodne banke Milan Parivodić. — Glede na okolnost, da od naše strani odpovedan sporazum o kliringu z Avstrijo poteče 21. t. m. poročajo iz Beograda, da se bodo v kratkem pričela oficijelna pogajanja.

— Pred novimi klirinškimi pogajanjiz Avstrijo. Kakor poroča »Neue Freie Presse« se bodo prihodnje dni pričela na Dunaju pogajanja za novo avstrijsko-jugoslovensko klirinško pogodbo. Prihod jugoslovenske delegacije se v kratkem pričakuje. Pogajanja bodo predvsem glede na novo ureditve vprašanja obratnega tečaja.

— Privilegiji konsumnih zadrug. V zvezi s polemiko o privilegijih, ki jih uživajo konsumi, navaja »Trgovski list« v svoji zadnji številki, katere privilegije imajo konsumne zadruge. Po čl. 159. finančnega zakona za l. 1926/27 so kmetijske zadruge in nabavljalske zadruge drž. uslužbenecem oproščene od splošnega 2% davka na poslovni promet. Glede skupnega davka na poslovni promet uživajo zadruge ugodnosti po čl. 17. točki 7. uredbе o skupnem davku na poslovni promet (po tem členu je pri uvozu oproščeno od skupnega davka na poslovni promet blago, ki ga neposredno uvažajo kmetijske zadruge, in blago, ki ga uvažajo nabavljalske zadruge drž. nameščencev za potrebe svojih članov). Znatni privilegij je tudi oprostitve od pridobitnega davka. V konkurenčnem pogledu je prav občutna ugodnost, da na mlevske proizvode iz mlinov nabavljanih zadrug ohranijo zveze nabavljanih zadrug ni treba plačati skupnega davka na poslovni promet, kar pomeni danes znižanje cene za 6% pri pšenici in za 2.4% pri koruzni moki. Po točki 4. člena IV. zakona o takšah so uradniške in delavske konsumne zadruge oproščene od dopolnilne prenosne takse, ki jo drugi plačujejo v iznosu 0.1 do 0.3% vrednosti nepremičnin.

— Dobava časopisov. Vse knjigarne dravske banovine obveščajo zainteresene, da slej ko prej dobavljajo vse inozemske časopise. Zato prosijo, da se zainteresirani z naročili na vse časopise tudi v bodoče obračajo na knjigarne.

— Avstrija je znižala minimalno kritje šilinga na 20 odst. Te dni se je vršil občni zbor delničarjev avstrijske Narodne banke, ki je odobril novo pogodbo med banko in finančnim ministristvom. Po tej pogodbi prevzame država menični dolg Kreditanstalta (v višini okrog 600 milijonov šilingov). Dogovor se nanaša na amortizacijo državnega dolga pri banki, vsebuje pa tudi spremembe statutov banke. Minimalno zlo to in devizno kritje obkopa bankovcev in žirovni vlog se po spremenjenih statutih zniža na 20 odst. (doslej 24 odst.); na obtok, ki presega ta kontingent, pa bo morala banka, kakor doslej, plačevati poseben davek, ki je tem večji, čim bolj pade kritje pod 20 odst.

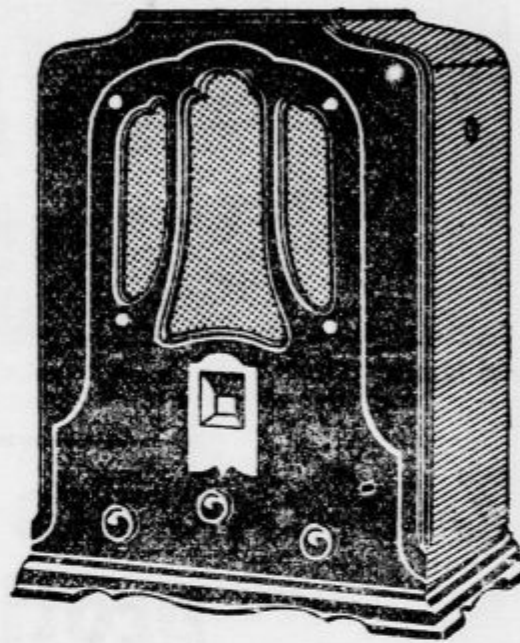
... z brzino aviona

so osvojili ameriški

HIS MASTER'S VOICE

superheterodyn radio-aparati svet

Največja selektivnost, reprodukcija, kakršne dozdaj še ni bilo, nedosegljiva kvaliteta odlikujejo te radio-aparate. Zaradi izredno nizke cene je aparat za vsakogar dostopen.

Prodajo vrše v državi izključno avtorizirani trgovci

THE GRAMOPHONE COMPANY LTD.

Hmelj

+ Njgrberg. Na hmeljskem trgu se cene nadalje dvigajo. V sredo se je trgval halertauski hmelj po 183 — 200 mark, gorski hmelj po 135 — 150 mark, spaltski pa po 210 mark za 50 kg. V četrtek se je cena nadalje dvignila in je za najboljšo blago dosegla že 240 mark za 50 kg.

Borze

14. okt.

Na ljubljanski borzi so se danes nekoliko okrepile devize Newyork, London, Praga in Berlin.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda nadalje čvrsta. Trgovala se je najprej po 188 potem pa je prišla na 203; za oktober je bil promet po 195. Od dolarskih papirjev je imelo promet le 7% Blairovo posojilo po 83. V ostalem pa je bil zabeležen še zaključek v Priv. agrarni banki po 224.

Devize

Ljubljana: Amsterdam 2308.42—2319.68, Berlin 1362.91 — 1373.71, Bruselj 796.91 — 800.85, Curth 1108.35 — 1113.85, London 197.47 — 199.07, Newyork ček 5722.14 — 5750.40, Pariz 225.22 — 226.34, Praga 170.01 — 170.87, Trst 293.35 — 295.75.

Curth. Pariz 20.32.25, London 17.8350, New York 51.842, Bruselj 71.95, Milan 26.5150, Madrid 42.45, Amsterdam 208.2750, Berlin 123.1750, Stockholm 91.75, Oslo 89.93, København 92.50, Sofia 3.73, Praga 15.35, Varšava 58, Bukarešta 3.07.

Elekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 196—198, za okt. 194—200, za dec. 195 do 197, 7% investicijsko 52.50 bl., 7% Blair 36 do 38, 8% Blair 39—43, 7% Drž. hip. banka 47 bl., bančne vrednote: Narodna banka 3800—4000, Priv. agrarna banka 216—224.

Beograd. Vojna škoda 193.50 zaklj., za okt. 198 zaklj., za dec. 195 zaklj., 6% begulške 35, 33.50 zaklj., 7% Blair 36.25, 36 zaklj., 7% Drž. hip. banka 47 zaklj., Narodna banka 3800—4000, Priv. agrarna banka 224 zaklj.

Dunaj: Dunav-Sava-Jadran 13.75, Staats-eisenbahnges. 16.60, Trboveljska 20.95

Blagovna tržišča

21.10.

+ Chicago. 14. okt. Začetni tečaji: Pšenica: za dec. 48.375, za mar. 53.50, za maj 54.625; koruza: za dec. 66.125, za mar. 61.125, za maj 62.25; oves: za dec. 15.625, za mar. 18.25; ri: za dec. 31, za mar. 34.75.

+ Ljubljanska borza (14. t. m.) Tendencja za žito stalno. Zaključkov ni bilo. Nudi se: pšenica (slov. postaja, mlevska tarifa, plačljiva v 30 dneh); sremška, 76 kg po 177.50 do 180, baška, 76 kg po 180—182.50, sremška stara, 78 kg 182.50—185, baška stara, 79/80 kg po 187.50—190; moka (slov. postaja, plačljiva v 30 dneh): baška »0« po 300 do 305, banatska »0« po 310 — 315; koruza: (slov. post., mlevska voznina, plačljiva v 30 dneh): baška stara po 135—137.50; nova, umetno sušena po 100—102.50.

+ Novosadska blagovna borza (14. t. m.) Tendencja čvrsta. Promet 48 vagonov. Pšenica (76 kg): baška, okol. Novi Sad, okol. Sombor, srednjebaška, gornjebaška 147 do 149; baška, ladja Bezei 152—154; baška, ladja Tisa 154—156; baška potiska 149—151; banatska pariteta Vršac 147—148; gornjebanatska 143—145; Koruza: baška stara 92 do 94, banatska stara 85—87.50; sremška nova, sušena 64—66; sremška sušena pariteta Sid 73—74; pariteta Indija 71 — 73. Ječmen: baški, sremski 64/65 kg 90—95. Moka: baška, banatska »0« in »0gg« 235 do 250; »2« 215—220; »5« 190—200; »6« 160 do 170; »7« 135—145; »8« 82.50—87.50. Otrrobi: baški, sremski 60—62.50; banatski 55—57.50.

+ Somborska blagovna borza (14. t. m.) Tendencja čvrsta. Promet 92 vagonov. Pše-

nica (76 kg): baška, okol. Sombor 147—150; gornjebaška 150—152.50; baška potiska 145 do 147.50. Koruza: baška stara 88—90; okol. Sombor 90—92; baška nova 50—52.50; banatska nova, za december-januar 60—62.50; baška, umetno sušena 65—67.50, baška sušena, ladja Dunav, Tisa 71—73. Moka: baška in banatska »0« in »0gg« 225—235; »2« 200—210; »5« 185—195; »6« 155.50 — 163; »7« 135—145; »8« 84.50—87.12. Ječmen: baški, sremski 64/65 kg 90—95. Otrrobi: baški 57.50 — 60. Fižol: baški, uzanci 107.50 do 112.50.

Repertoarji

Drama

Začetek ob 20.

Sobota, 15.: Roksi. Izven. Znižane cene. Nedelja, 16.: Celjski grofje. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 17.: Strast pod brest. Red A

Opera

Začetek ob 20.

Sobota, 15.: Trije mušketirji. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 16.: ob 11. uri ljudski simfonični koncert v Unionski dvorani; ob 20. uri Viktorija in njen huzar. Izven. Znižane cene.

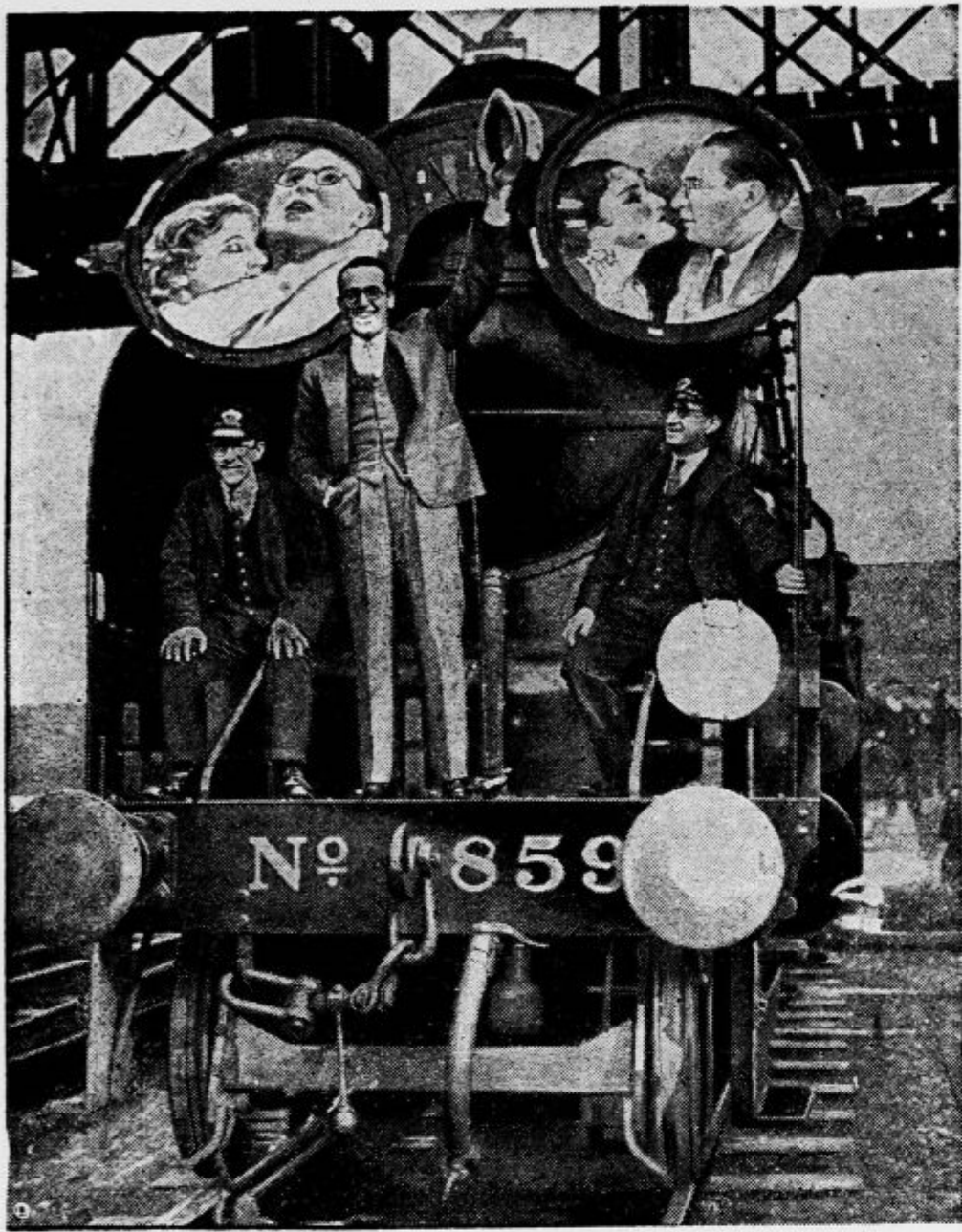
Ponedeljek, 17.: zaprto.

★

Iz drame

Iz življenja in sveta

Filmski zvezdnik na lokomotivi

Filmski igralec Harold Lloyd se je pripeljal v Evropo. Iz Pariza je odpoval v London, kjer se je dal takole fotografirati na pročelju lokomotive

Z elektriko proti bakterijam

V fiziološkem laboratoriju univerze v Cincinnatiju v Ameriki so napravili zanimive poskuse, da doženejo učinek močnih električnih tokov na bakterije.

Pri tem se je pokazalo, da prenesejo nekatere vrste bakterij neverjetno visoke napetosti, ki bi že davno ubile slona ali človeka. Druge vrste pa so seveda bolj občutljive. Zanimiv poskus so napravili z bakterijskimi kulturami, ki so jih v prazni cevi izpostavili vplivu katodnih žarkov. Ti žarki sestojijo iz elektronov, ki so brezprimerno manjši od bakterij, najsi bodo te še tako majhne. Najmanjše med njimi merijo prilično desetinko mikrona (tisočinke milimetra), največje nekoliko stotink milimetra. Najmanjša živa bitja sploh po naziranju angleškega raziskovalca Fourniera d'Alba ne merijo pod petdesetstotinko milimetra. A »telo« takšnega pritlikavčka sestavlja, kakor so izračunali, nič manj nego 10.000 molekulov beljakovine. Molekul pa je navzlic svoji desetmilijontinki milimetra še vedno ogromna obla proti elektronu, ki je še nekoliko tisočkrat manjši. Elektronski izstrelek učinkuje tedaj še na najmanjšega

mikroba komaj kot majhna šiba na slona. S poskusi v Cincinnatiju pa so ugotovili, da upljuje celo takšne elektronske šibe uničujoče na bakterijske kolonije. Že po kratkem času bombardiranja bakterijskih kultur v vakuumski cevi so se te kulture spreminjale v mikroskopska pokopališča.

Zanimiv je še drug način električnega ubijanja enostaničnih bitij. Tudi najmanjša takšna stanica vsebuje namreč, kakor so dognali s težavnim raziskovanjem, električno napetost, najsi meri ta komaj tisočinko volta. V tem neznatnem električnem polju tiči morda največja življenjska skrivnost, kajti če ga stanica odvzame, tedaj nastopi brezpopojno smrt. Huxley je dokazal, da preneha z zmanjšanjem električnega naboja v enostaničnih bitjih n. pr. radiolarijah in amebah, gibalna in prehranjevalna sposobnost teh bitij, če se naboj še bolj zmanjša, tedaj nastopi polagoma razkroj; če popolnoma izgine, tedaj preneha bitje takoj živeti. To dokazuje, da je življenje vsaj deloma isto-
vetno z električnimi silami.

Mladost in starost

Viktor Hugo si je stekel s 15. letom svojo prvo akademsko pohvalo, Devica Orleanska je s 17. letom osvobodila Reims in kronala svojega kralja, Aleksandra Velikemu je bilo 18 let, ko je zmagal v bitki pri Keroneji, velika pesniška dela okrog 20. leta so nekaj običajnega, Lindbergh je s 24. letom letel čez Ocean, Weininger je z istim letom napisal »Spol in značaj«, Newton je s 23. letom odkril zakon težnosti.

Tudi leta okrog 30. niso slaba. Knjige je s 37. letom napisal »Občevanje z ljudmi«, Blériot je letel z istim letom čez Rokovskij preliv, Wagner pa je prisotvoval premieri svojega »Lohengrina«. Z 39. letom je dosegel Amundsen Severni tečaj.

Fichte je v 46. letu izdal svoje »Govore nemškemu narodu«. Ob koncu 40. let je Strauss zložil »Netopirja«, Cesare Lombroso pa je objavil svoje delo »Genij in blaznost«. Eckener je s 65. letom prvič preletel ocean z zrakoplovom, s 67. letom je vodil Hindenburg bitko pri Tannenbergu in Aleksander von Humboldt je s 76. letom zaključil svoj »Kozmos«.

Žena vrag

72letni kolar Rikard Tree iz Ziersdorfa se je te dni močno zakasnil. Sedel je v gostilni in se je vrnil domov šele proti jutru. Žena Marija ga je sprejela zelo neprijazno. Zakonca sta se naprej aprila, potem sta legla k počitku. Pri 6. uri zjutraj na je žena potegnila možovo britve in večkrat zamahnila po možu, ki se je zaradi tega zbudil, a ni mogel vstati. Ko je žena videla, da mož še živi kljub ranam, ki mu jih je zadala, je snela puško s stene in zamahnila narkrat s kopitom po glavi, da mu je razbila lobanjo. Pri zaslišanju je morilka izjavila, da je izvršila zločin zaradi moževe surovosti, katero je morala trpeti vse življenje ob njegovi strani.

Nova fašistična zakletve

Italijanski listi priobčujejo novo formulo italijanske zakletve, ki bo predložena 5. novembra v odobravitelno vohovnemu fašističnemu svetu: »V imenu Boga in Italije prisegam, da bom izvrševal povelja Duceja brez ugovora in da bom z vsemi svojimi močmi, če treba tudi z krvjo, služil fašistični revoluciji«.

Dežela brez gramofonov in golobradcev

V Jemenu (Arabija) je izšel dekret, ki prepoveduje uporabo gramofona. Z drugo naredbo je vlada sklenila obdavičiti vse moške, ki se brijejo.

Vzorci iz mikrokozma

Parizanka, madame Guillot, ki se je bavila pred svojo poroko z nekim učenjakom z umetnostno obrtjo, je nekega dne opazovala svojo kuharico, ko je snajžila ribe. Ribje luske so ji tako ugajale, da jih je kopirala za blagovni vzorec in ga predložila nekemu fabrikantu tekstilnega blaga. Tudi ta je bil očaran nad vzorcem, a se je bal, da ne bi duševni oče tega vzorca po avtorskem pravu delal kakšne nepravilike. »Bodite brez skrbi, ga je potolažila ga. Guillotova, »vzorec izvira od vaše najljubše ribe: morskega lista.«

Ga. Guillotova se je začela kmalu potem zanimati za znanstveno delo svojega moža in je skozi mikroskop odkrila čudovite pester oblike, ki jih je uporabila za svoje vzorce. Ti vzorci so se kmalu silno priljubili in marsikatera dama, ki se z njimi ponaša na svojih toaletah, niti ne slutiti, da izvirajo od kolonij najbolj nevarnih povzročiteljev kužnih bolezni, od bolno spreminjenega telesnega tkiva itd. Pred kratkim so začele nvestiti dame, ki se udajajo mamilo, novo risarijo na svilo, ki so ji nadeli ime »strupena svil«. Večina jih niti ne ve, da iz-ira ta risarija od kristalov nekega opijskega derivata v več tisočkratni povečavi. Senčniki, škatle za bombone in cigaretna škatle nosijo vzorec kristalov pruske kisline, stene pa imajo nežno risbo po kristalnih citronove kisline.

Pri boleznih ledvic, seči, mehurja in danke, omili »Franz Josefov« grenčica tudi silne težkoče pri potrebi v zelo kratkem času. Spričevala iz bolnišnic potrjujejo, da je »Franz Josefov« voda, ker olajša potrebo brez bolečin, zelo priporočljiva za redno uporabo za staro in mlado. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Kaj je narod?

Pred petdesetimi leti je imel Renan na pariški Sorboni govor o vprašanju »Kaj je narod« in je med drugim dejal: »Človek ni niti sušen svojega plemena, niti svojega jezika, niti vere, niti smeri reke in gorovij. Velik zbor ljudi z zdravim duhom in vročim srcem ustvarja moralno zavest, ki jo imenujemo narodnost. Dokler dokazuje ta zavest svojo silo z žrtvami, ki jih zahteva odpoved individua v korist splošnosti, je legitimna in ima pravico do obstoja.«

Nova metoda za drobljenje atomov

Raziskovalec Gerthsen iz Tübingena je poskusil nov način drobljenja atomov brez visoke napetosti, ki je znašala doslej milijone voltov in je zahtevala seveda mnogo denarja. Po Gerthsenovi metodi zadostuje energija kakšnih 70 kilovoltov. Uporablja tako zvane kanalne žarke kakor dosedanj raziskovalci, a jih večkrat tako rekoč filtrira. Samo najbolj energični žarki ostanejo po tem precejanju in jih vsakokrat izpostavi novemu pospešujočemu polju. Tako se energija multiplira in ostane na zadnje žarke, ki je dovolj močan, da drobi atome.

Drobne zanimivosti

Davek na radio v Franciji?

Francoska vlada namerava uvesti na zasebne radio prejemnike v Franciji posebne davke. Za vsak aparat z žarnicami se bo pobiralo letno 50 frankov, za vsak detektor pa še posebna pristojbina v znesku 15 frankov. Obenem namerava vlada izdelati pravilnik za postopanje z radiom.

Smrt znanega kirurga

Na monakovski kliniki prof. Romberga je umrl v 62. letu svoje dobe vratislavski profesor za kirurgijo, sloviti ranocelnik Küttner. Pokojnik je bil velik veščak v svoji stroki. Habiilitiral se je v Tübingenu l. 1897 in je bil že v svojem 34. letu redčen vseučiliški profesor. V času svetovne vojne se je njegov sloves močno utrdil. Veljal je za eno prvih kapacitet v kirurški stroki.

Uničenje biserov

Pred trgovsko zbornico v Kobeju na Japonskem je dal neki trgovec z biseri uničiti 720.000 biserov, vrednih pol milijona jenov. Bisere so sežgali na grnadi, in sicer zategadelj, da bi na ta način dosegli zanje višje cene ter stabilizacijo.

Katastrofa v angleškem premogovniku

V Lanejevem rudniku v Lancashireu se je te dni utrgalo dvigalo in zgrmelo iz višine 700 čaviljev v globočino. Pri tem je bilo ubitih 19 rudarjev

Železniška nesreča v Villepatouru

Na francoski postaji Villepatour se je te dni iztril brzi vlak, ki je vozil z brzine 110 km na uro iz Pariza proti Baslu. Pri nesreči je bilo (večinoma lahko) ranjenih 16 oseb. Na sliki zgoraj vidimo iztrjeni vagon, ki se je zaril v postajno poslopje, spodaj pa lokomotivo, ki ni bila posebno poškodovana

Potegavščine lažnega Daubmanna

Listi so polni pisanja o potegavščini lažnega nemškega tujskega legionarja Ignaca Hummla, ki se je izdajal za Daubmanna in ki je po poklicu krojač. Hummel je živel nekaj časa tudi v Oberwilu pri Baslu. Njegova obrt pa je čedalje slabše uspevala, zato je sklenil vzeti pot pod noge ter iti v inozemstvo, v dobri veri, da mu bo tam mehkeje postlano. Zajahal je torej bicikel in odkolesaril v Karlsruhe. Od tam je pisal svoji ženi, da je dobil službo, da pa rabi denar za kavcijo. Žena se je dala pregovoriti in je prodala njiro ter poslala izkupiček možu, ki je bil tudi sam dovolj previden in je ženi pri odhodu odnesel njeno hranilno knjižico.

Pustolovsko potovanje ni hotelo roditi dobrih uspehov. Kmalu je zapravlil vse, kar je imel v žepu. Tedajji mu je šinila v glavo misel, da bi mogel našel pomoč pri nemškem konzulu v Napoliju. Bil je do-

štev. organizacije bivših bojevnikov in podobna združenja so ga že takoj na meji sprejela z vso slovesnostjo. Razmere so mu s tem same dale v roke orožje, a katerim je lahko slepil ljudi. Slednji se je dal pregovoriti za hujskaško turnejo proti Francozom. Zakaj pa ne? Ljudje so hoteli slišati bajke in lažni Daubmann jim jih je tvežl.

Pri vsem tem je tragično to, da sta oče in mati pravega Daubmanna videla v sleparju svojega resničnega sina. Niti sedaj nčeta verjeti, da sta postala žrtvi takšne prevare in trditja, da je slepar njun pravi sin, ki se skuša kdo ve zavoljo česa zatajiti.

Preiskava, ki so jo uvedle oblasti, je pokazala, da lažni Daubmann sploh nikoli ni bil vojak. Že pred vojno se je bil posrečil pri nekem delu in ker si je poškodoval nogo, je bil nesposoben za vojaško službo. Tisto poškodbo pa je slepar kazal kot posledico rane v svetovni vojni.

Hummel je doma iz badenskega Offenburga. Ko so pokazali njegovo sliko njegovi ženi, se brez nadaljnega priznala, da je to njen mož. Temelj njegovih laži pa je bila trditve, da je sodeloval v svetovni vojni kot pešec 5. kompanije 111. polka in se je 1916. boril na Sammi, kjer so ga zaležili Francozi. Na poskušenem pobegu pa je ustrelil stražo, zaradi česar so ga obsodili na robijo v afriških kolonijah.

Značilno za sleparja je tudi to, da je čital z največjo naslado detektivske in pustolovske romane. V njih je našel snov za svojo bujno domišljijo. Tej se je vsakakor pridružil ogromna mera predrznosti, ki je segla tako daleč, da je hotel lažni Daubmann še pred mesecem dni s svojimi bivšimi »bataljonskim poveljniki« odpraviti v Italijo, da bi tam poiskal kapitana ladje, ki ga je pripeljal iz Afrike v Evropo. Hummel je bil ponovno zaprt v leto 1922 so ga švicarske oblasti izgnale iz svoje dežele.

ANEKDOTA

Waleski princ in njegov mlajši brat Jurij sta hotela te dni preizkusiti princenovi avto. Princ je sedel h krmilu, po pomoti pa je zavozil z avtomobilom nazaj namesto naprej in je zdrobil nekemu zadaj stoječemu taksiju svetiljke. Princ se je oprčil soforju in menil: »Bila je moja krivda. Koliko zahtevate za škodo?« Mož, ki je oba kraljeva sinova poznal, pa je zamahnil z roko. Toda princ ni popustil in po vsej sili mu je hotel izročiti bankovec za pet funtov, ki ga je vozač končno tudi sprejel. Dejal pa je princu: »Tega bankovca itak ne bom nikoli izdal.« — »Kaj pa hočete potem z denarjem?« je vprašal princ začuden. »Dal ga bom v okvir, da se bodo moji otroci lahko spominjali, čigav avtomobil je nekoč trčil v moje vozilo.« — »A tako?« se je zasmjal princ, »tedaj mi denar le spet vrnite, napisem vam rajši — ček.«

Vsak dan ena

»Kako boš razdelil pet jabolok med dvanajst oseb?«
»Sluhal bom čežano.«

Koruza za vstopnino v cirkus

V Kiskörsu na Madžarskem gostuje neki cirkus. Prebivalstvo kraja pa je zaradi slabih gospodarskih razmer tako obubožano, da nimajo starši niti toliko, da bi dali otrokom za vstopnino v menažerijo. Ravnateljstvo cirkusa je dalo zato razglasiti, da prinese vsak otrok namestu vstopnine lahko po dvanajst štorov koruze. Ideja je imela popoln uspeh. K predstavi je prišlo nad tisoč otrok, ki so vsi plačali vstopnino v koruznih štorih. Pred cirkusom je narasla koruza pred predstavo v ogromen kup in ravnatelj podjetja je imel dosti truda, da je pospravil vse »koruzno vstopnino«.

Michel Zévaco:

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

In tako je dobivalo mesto ob poti, po kateri so jahali Concini, d'Epemon in njegovi ljudje, enako strašno lice kakor v časih svete Lige. Trgovci so jadrno zapirali prodajalne. Preplašeni so ljudje bežali, kar so jih nesle noge, in tulili kakor preganjane živali. Meščani so se jadrno skrivali, porivali zapahe in zaklepali vrata. Drugi so se v naglici oboroževali in jo pogumno ubirali za konjeniki.

Med tem je pa tisti, ki je bil vzrok vsega tega neverjetnega razburjenja, dospel do Bucijskih vrat, ne da bi bil kje zagledal krajevsko kočijo. Nekajkrat se mu je zdelo, da sliši za hrbtom konjski peket.

»D'Epemon mi je za petami,« je pomislil. »In bržkone tudi Concini!«

Vsakikrat se je ozrl, a videti ni bilo ničesar.

Ko je prejala vrata in dospel v Bucijsko ulico, so mu odlomki razgovorov, ki jih je spotoma ujel, povedali, kaj se je zgodilo: kočija, ki so se ji bili nenadoma splašili konji, je bila pravkar zdrevila skozi predmestje, mimo opatije Sv. Germana na Trati, in jo ubrala naravnost proti reki, kamor je neogibno morala pasti, če se že prej ne razbije.

Jehan je planil v Golobnjakovo ulico, ki je vodila ob samostanskem obzidju, in zdiralj proti zahodu. Tu je spet začul za seboj konjsko skakanje. Ozrl se je. To pot se mu je res zazdelo, da vidi

jezdeca, ki se v dir podi za njim in se mu bolj in bolj približuje. Ne da bi se dosti zmenil zanj — zakaj posameznega jezdeca se ni bal — je izpodbodel svojega konja.

A jezdec je imel boljše žival in ga je dohajal. Ko se je približal obzidanemu vrtu kraljice Margerite, je začutil, da trdovratni zasledovalec ni več daleč od njega. Že se je hotel obrniti, da bi ga vprašal, kaj mu hoče, ko je začul klicanje:

»Hej, mladi prijatelj! Kam vraga dirjate kakor obsedeni?«

»Gospod de Pardaillan!« je veselo vzkliknil Jehan.

21

Zdaj moramo pojasniti, kako je bil Pardaillan prišel v Golobnjakovo ulico. V ta namen se vrnimo za nekaj ur nazaj.

Nekako ob tistem času, ko se je Jehan izprehajal po svoji čumnati in ugibal, kaj naj stori, se je Pardaillan odpravil z doma, misleč:

»Trebaja, da stopim do kralja ... Kdo ve, kakšna poročila je dobil o mojem sinu! In čigava je dolžnost, da postavi dejstva v pravo luč, ako ne moja?«

A korak, ki se je bil odločil zanj, mu je bil očitno mučen, so-deč po njegovi počasnji hoji in njegovem zlovoljnem obrazu.

V takem razpoloženju duha je prišel v ulico Petit-Bourbon, v bližini dvorca, ki je bil nekaj bivališče konetabla Karla Bourbon-skega. Delj ko je hodil, večja je postajala njegova neodločnost in počasnejši njegov korak.

»Tako bo, kakor da prosim pomoči,« je zamrmral nazadnje. »Vraga! Še vedno sem opravil svoje posle sam in nikoli se nisem kesal, smrti mi božje! ... Torej?«

Dospel je bil na nabrežje. Odtod bi bil lahko zavljal na desno in prišel v Louvre po tej poti. A morda je ponevedoma iskal pretveze,

da bi se skesal koraka, ki mu ni ugajal. In res je krenil nazaj.

Ko je prišel spet mimo male ulice, se je ozrl vanjo, »vprašujoč se, kaj naj stori. In zdajci se je zdrnil. Sredi ulice je zagledal Leonoro Galigai. Prihajala je iz nasprotne smeri in Saetta ji je sledil malone za petami.

V tem srečanju ni bilo ničesar nenavadnega. Očitno se je vračala iz Lotvra in je bila namenjena domov. Saetta jo je neopazno spremljal. Ali je bilo to kaj čudnega? Gotovo ne!

A Pardaillan, ki je neprestano godrnjal in zabavljaj, si je rekel, da za nič ne mara srečati Saette. Zato si je potegnil plašč na obraz in minil stransko ulico, trdno odločen, da jo mahne proti ulici Sv. Honorija.

Tisti mah je pa zagledal menih, ki je prihajal z nasprotne strani. Takoj ga je spoznal: bil je brat Perfekt Goulard.

Kakor v prvem, tako ni bilo niti v tem srečanju ničesar nenavadnega. A Pardaillan ga je nehoti prisporodil prvemu in po bliskovo uganil, da gresta Leonora Galigai in menih Perfekt Goulard namenoma tod mimo in da je njiju srečanje dogovorjeno.

Da bi videl, ali se moti ali ne, je vrgel oči okoli sebe. Opazil je skrit kotiček; hitro se je potuhnil vanj in jel gledati, kaj bo.

Kakor je slutil, tako se je zgodilo: menih je zavljal na levo in šel mimo njega, Leonori naproti, ki je malomarno stopala svojo pot in se pahljala z rutico.

Ko je bil menih le še nekaj korakov od nje, je ušla Leonori rutica iz roke in padla na tla. Zganila se je, kakor da bi se hotela skloniti ponjo. A Perfekt Goulard je galantno priskočil, pobral rutico in jo podal Leonori, ki se mu je z nasmeškom zahvalila in nadaljevala svojo pot po Jarkih, med tem ko je menih zavljal v ulico Petit-Bourbon.

S P O R T

Nadaljevanje nogometnega prvenstva

SK Svoboda Ljubljana : SK Zelenižar na igrišču Ilirije.

Jutri se kar na treh igriščih nadaljuje nogometno prvenstvo, in sicer se srečata v Mariboru Ilirija in Rapid, v Čakovcu Maribor in Čakovec, v Ljubljani pa pride SK Zelenižar iz Maribora.

Zelenižar je že doslej igral v nogometnem prvenstvu važno vlogo in večkrat so že klonili pred njim tudi vodilni klubi. Za letošnje prvenstvo se je prav dobro pripravil in je preteklo nedeljo gladko odpravil svojega lokalnega tekmeča Rapida. V Ljubljani bo pač postavljen pred težjo nalogo, ker je Svoboda znana kot eden najtrših protivnikov, katerega moštvo se odlikuje po vztrajnosti in elanu.

Tekma se odigra na igrišču Ilirije in se prične točno ob 15.15. Sodil bo tekmo eden naših najboljših sodnikov g. Deržaj. Predtekmo odigra kot prvenstveno tekmo SK Disk iz Domžal in Sparta ob 13.45.

Službene objave LNP

(Nadaljevanje iz seje p. o. dne 12. oktobra 1932.)

Protest Rudarja. Hrastrnik, proti verificiranju prvenstvene tekme Rudar : Zagorje 11. septembra v Zagorju, kakor tudi protest Dobrne, Trbovije, proti verificiranju prvenstvene tekme Dobrna : Hrastrnik 11. septembra v Hrastrniku, se po poročilu SZUS v Ljubljani zavrne, ker ni razloga za upoštevanje. Verificirata se po doseženi rezultata Hrastrnik : Dobrna 3 : 2 in Zagorje : Rudar 2 : 0.

Na znanje se vzmaje dopis Svobode Zagorje od 8. t. m. Čakoveškega SK br. 255/32. od 5. t. m., Gradjanskega SK, Čakovec od 11. t. m., Javornika, Rakke, številka 47 od 3. t. m. in Zagorja, št. 204 od 4. t. m.

Službene objave LHP (iz seje u. o. dne 12. decembra). Na znanje se vzmaje odstop podpredsednika g. dr. Klepa. Njegovo mesto zaseda sedanji odbornik g. Sturz. Izpraznjeno odborniško mesto se zaseda na prihodnji seji. Na znanje se vzmaje prijavi SK Ilirije za prvenstveno tekmo proti Ateni dne 16. oktobra. Cita se za SK Celje s pravom nastopa dne 20. oktobra Leskovšek Elza. SK Ptuj se sporočijo na njegovo prošnjo pogoj za sprejem v JHS. Verificirata se pokalna tekma Ilirija : Borec odigrana 2. oktobra z rezultatom 10 : 1 za Ilirijo. Klubi se opozarjajo, da znaša prijavina za vse prijateljske in prvenstvene tekme odsele 5 Din za internacionalne pa 10 Din. Klubi naj se v slučajih prijav tesnem, verificacij itd. ravna strogo po predpisih, sicer bo podsavez klical vsak klub, ki bi se ne ravnal po obstoječih predpisih, na odgovor. Za prvenstveno tekmo Atena : Ilirija dne 16. t. m. se delogira sav. sodnik g. Doberlet (rez. g. Zupan). Službujuči odbornik pri tej tekmi je gospod Lutin.

Koturški savez kraljevine Jugoslavije javlja, da se vrši državno gorsko prvenstvo dne 16. t. m. na progi Pijava gorica — Turjak km 9. Pričetek ob 14. Vozi se v dveh skupinah, in sicer: juniorji in prvorazredni. Start posameznih v naslednjih od ene minute pri km 4.500. Prijave sprejema drugi tajnik saveza, Pavel Pelc. Ljubljana, Poljanska c. 20, s prijavnino 10 Din. — »Triglavskega pododborja« v Ljubljani javlja, da se vrši gorsko prvenstvo »Triglavskega

pododborja« obenem z državnim gorskim prvenstvom dne 16. t. m. na progi Pijava gorica — Turjak km 9. Pričetek ob 14. Klasificira se skupno z državnim gorskim prvenstvom. Prijave sprejema tajnik »Triglavskega pododborja« Pavel Pelc. Ljubljana, Poljanska c. 20 s prijavnino 10 Din. Darila: Prvorazredni: prvi prejme naslov: prvak »Triglavskega pododborja« za leto 1932/33, darilo in kolajno, drugi, tretji, četrti in peti kolajne. Juniorji: prvi prejme naslov juniorski prvak »Triglavskega pododborja« za 1932/33, darilo in kolajno, drugi, tretji, četrti in peti kolajne.

TKD Atena : SK Ilirija. Prva in tudi edina prvenstvena tekma ki se bo vršila jeseni v Ljubljani, se odigra jutri dopoldne ob 10.45 na igrišču Ilirije. V tej borbi za točke nastopita družini Atene in Ilirije, kot edinih predstavnikov hazenskega sporta v Ljubljani. Tekma se vrši ob vsakem vremenu in obeta dober sport. Srečanje med Ateno in Ilirijo vzbudi v vselej veliko zanimanje naše hazenske publike, ki poseba v lepem številu borbe obeh rivalov. K jutrišnji tekmi nastopita družini v najmočnejših postavah, ker se zavedata, da gre za dragocene točke. Vodstvo tekme je poverjeno sav. sodniku g. Doberletu. K tekmi se ne bo pihirala vstopnina.

Gozdni tek v Celju. Gozdnega teka smučarskega kluba v Celju, ki bo v nedeljo 16. t. m. s startom ob 14. pri »Zelenem travniku«, se bodo udeležili tudi nekateri mariborski sportni klubi. Progo so morali zaradi slabega terena skrajšati. Tekmovalci naj se zberejo ob 13.30 v klubovnem lokalu pri »Zelenem travniku«, kjer bodo prejeli navodila glede proge in kjer bodo izžrebane startne številke. Tekmovalcem bo po teku po možnosti na razpolago sveža kopeli.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Za danes napovedana igra z Amaterjem v Trbovljah je odgodena na kasnejši termin. Za jutrišnje tekme je zbiralšče I. moštva in rezerve ob 6.55 pred glavnim kolodvorom, rezerve pa ob 11.45 pred gorenjskim kolodvorom. Sestanek I. moštva danes ob 18.30 v »Evropi«.

SK Ilirija (hazenska sekcija). Jutri dopoldne absolvirajo prva družina prvenstveno tekmo proti Ateni. V garderobi morajo biti vse igralke prve družine najkasneje ob 10.15 s kompletno opremo. Poleg teh igral naj se zglasijo ob istem času v garderobi še igralke: Joža in Valči, obe s hazenskimi čevlji. Tekmi morajo obvezno prisostvovati vse ostale članice, zlasti pa juniorke.

SK Ilirija. Težkoatletska sekcija ima treninge v tem-le redu. Rokoborba: ponedeljek, sredo, petek; boks: torek, četrtek; dviganje uteži: ponedeljek, četrtek, in to vselej od 18. dalje v paviljonu. Opozarjajo se vsi atleti, da točno posejajo treninge, ker so nastopi pred durni. Intresenti dobijo natančne informacije pri upravitelju igrišča g. Makarju.

SK Svoboda (Ljubljana). Drevi ob 19.30 obvezen članski sestanek za prvo moštvo in rezervo. Prosimo vse odbornike ter Logarja Staneta, da se sestanka udeležijo.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Jutri strogo obvezen trening za vse igralce. Ob 9.30 igra A in B tim, juniorji se pozivajo, da pridejo isto tako na igrišče, ker igrajo popoldne s SK Korotan jun. na Rakovniku, in sicer Zgur, Ferjan, Brodnik, Zdešar, Gašperlin, Rudko, Sočan, Kerpan II., Peharič in ostali.

NSK Sparta. Jutri na igrišču SK Ilirije ob 13.30 naj se javijo Hurnar, Jenko, Vol-

fart, Černažar, Dolinar, Rado, Krašovec, Klančar, Vrhovec, Zupanc, Vrhovac II., Vinke, Novak III., Vlaj, Ban, Magister. Igra se predtekma SK Zelenižar (Maribor) : SK Svoboda (Ljubljana).

JSK Zadruga. V nedeljo dne 16. t. m. ob pol 10. na igrišču Korotana (Rakovnik) poizkusna tekma SK Korotan. Na igrišču morajo biti ob pol 10. naslednji igralci: Branc, Lutek, France, Start, Sudi, Lašo, Edo, Pepičku, Gonze, Arhar, Milan, Rezerva: Pureber, Lojko; Grzinč stranski sodnik. Reditelji: Sušnik, Grčar, Božič. Točno in vsi! Načelnik.

SK Korotan (Kranj) : SK Jadran (Ljubljana). V nedeljo se v Kranju prvič letos srečata imenovana kluba. Jadran je znan v Kranju še po svojih gostovanjih iz prejšnjih let, ki so vselej bila zelo zanimiva. V predtekmi nastopita rezervi obeh klubov. Pričetek ob 14. Dopoldne ob 10. igra Korotanova mladina s SK Zarjo iz Skofje Loke.

SK Javornik (Rakek). Jutri potujejo v Novo mesto: Škulj, Skuk, Strohacek, Domicej, Zgonc, Pičulin, Iglič, Perko, Šurster, Franc in Milan, Brišek, Alič in Korbar. Odhod z Rakeka s prvim vlakom ob 5.52 zjutraj, odnosno iz Ljubljane ob 7.13. — Vsi navedeni igralci se opozarjajo, da morajo prinesiti s seboj tudi igračke legitimacije. Zaradi opreme kakor običajno.

Radio

Izvrleček iz programov

Nedelja, 16. oktobra.

LJUBLJANA 9.30: Cerkevna glasba. — 10: Versko predavanje. — 10.30: Katoliški shod v Essenu. — 11: Salonski kvintet. — 12: Čas, poročila, plošče. — 15.15: Katoliški shod v Essenu. — 15.45: Slovenske narodne poje in g. Jelačin in g. Zagar s spremljevalnim harmoniko. — 16.30: »Čarobna lečica«. — 17.30: Vesela ura (gg. Gostič, Peček in Povhe). — 20: Revija uvertur. — 21: Violinski koncert ge. Brandlove. — 22: Čas, poročila. — 22.15: Valčkova ura.

BEOGRAD 12.30: Narodna glasba. — 19.30: Koncert na čelo. — 20.30: Cerkevni koncert iz Subotice. — 22.30: Francoska glasba. — Ciganska godba. — ZAGREB 11.30: Plošče. — 17: Godba za ples. — 20.30: Orkestralni koncert. — Lahka glasba. — PRAGA 19: Godba na pihala. — 20: Prenos iz Brna. — 20.30: Walterjev večer. — 21: Opera ura. — Jazz. — BRNO 19: iz Prage. — 20: Veseloliga. — 20.30: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 20: Orkester in solisti. — 21.05: Nadaljevanje koncerta. — 22: Plesna glasba. — DUNAJ 9.55: Pesmi. — 11.40: Simfonični koncert. — 12.50: Lahka godba. — 15: Zagrebški godalni kvartet. — 16.45: Zelenižarske godbe. — 17.20: Plesna glasba. — 19.20: Pevski koncert. — 20: Orkestralni koncert iz Monakovega. — BERLIN 20.40: Prenos iz Mjhlakerije. — Godba za ples. — KÖNIGSBERG 20: Koncert orkestra in solistov. — Plesna glasba. — MÜHL-ACKER 20: Večer nemških oper. — 22.45: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 19.35: Dramski večer. — 21.35: Ciganska godba. — 22.30: Koncert orkestra. — RIM 17: Vokalni in instrumentalni koncert.

PROSTOR

s starimi zgradbami, v centru Beograda, Ulica George Clemenceau-a, nasproti »Politiki«, NA PRODAJ. V fronto 20 metrov, površina 1484 m². Cena Din 1050 za m². Obrnite se na Jugoslovensko Rudolf Mosse a. d., Beograd, pošt. pret. 409, pod šifro »238«. 12443

Double, modni kangam, športni ševjot, za tise obleke in suknje. Velika izbira, ugodne cene. R. MIKLAUČ. »PRI SKOLAV« Ljubljana, Ljugarjeva ulica — Medarska ulica — Pred škofijo.

Javna zahvala „SOLIDARNOSTI“ reg. pom. blagajni v Ljubljani, Kolo-dvorska ulica šte. 8 izrekam javno zahvalo za takojšnje izplačilo polne pripadajoče mi pogrebnine po ponesrečeni materi. „SOLIDARNOST“ vsakemu najtopleje priporočam. V Ljubljani 14. oktobra 1932. HOČEVAR ANTONIJA, posestnica ZGORNJA SIŠKA ŠT. 11. 12456

POZOR! BRIVSKI in DAMSKI salon I. POLANC v Kopitarjevi ulici je ODPRT tudi ob nedeljah. 12459

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm, da je naš iskrenoljubljani sin, oziroma brat in nečak, gospod

Joso Bujas

stud.

včeraj, dne 13. t. m. po dolgem, mukapolnem trpljenju, previden s svetotajstvi, mirno preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 15. oktobra 1932 ob 4. uri popoldne izpred hiše žalosti, Miklošičeva cesta št. 4, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 14. oktobra 1932.

TOMO, oče — MARA, mati — LJUBMILA, FRANJO, VICE, JAKOB, sestra in bratje — STANKA, svakinja

Občina Ljubljana
Mesto pooblaščen zavod

Zahvala

Ob priliki težke izgube naše nad vse ljubljene hčerke

ERNE

smo prejeli toliko dokazov iskrenega sočustvovanja in odkritosrčnih tolažil, da nam je nemogoče vsakemu poedincu za to izreči svojo zahvalnost, zaradi tega prosimo, da jo izvoli vsak tem potom sprejeti.

Osobito se zahvaljujemo za toliko prekrasnega cvetja, zahvaljujemo se gospodom šefom obeh ljubljanskih kurilnic in kurilnice Maribor, ki so se s svojim osebjem tako množično udeležili zadnje poti drage nam pokojnice, našo zahvalnost izrekamo tudi uradništvu strojnega oddelka direktije Ljubljana za veliko ljubeznivost, ki so nam jo izkazovali v teh težkih dnevih in ob odprtem grobu, zahvalo smo dolžni tudi požarni brambli delavnice št. železnice v Mariboru in prostovoljnemu gasilnemu društvu v Studencih, istotako tudi godbi »Drava«, predvsem pa pevskega zboru društva »Drava«, ki je s svojim turobnim petjem tako blagodejno vplival na naša, s tugo prenapolnjena srca.

Zahvaljujemo pa se tudi župniku g. Baronu za lepe, tolažbe polne besede, namenjene naši dragi pokojnici na poti v večnost, končno pa bodi izrečena zahvala tudi vsem onim, ki so nam stali ob odprtem grobu na strani in nam s svojo ljubeznivo prisotnostjo lajšali težko ločitev od naše ljubljene. 12449

Ljubljana, dne 14. oktobra 1932.

Globoko užaloščena rodbina

ING. ANTON DOLINSCEK.

Rdeča kokarda

je sijajen roman, ki ga morete čitati le s pritaženim dihanjem. — Povede Vas v čase velike revolucije, Din 35.—, vezan Din 45.—, Naroča se pri upravi »Jutrac«.

Zahvala

Sprejmite vsi, ki ste spremili našega nepozabnega pokojnika, gospoda

Ignaca Verbajsa

upokojenega ravnatelja »Narodne tiskarne«

na njegovi poslednji poti, mu poklonili zadnje cvetje, nas vseh iskreno zahvalo.

Naša zahvala č. duhovščini, Ljubljanskemu Sokolu kakor tudi zastopnikom in uslužbencem »Narodne tiskarne«.

Maša zadušnica bo v ponedeljek, dne 17. oktobra t. l. ob 7. uri v frančiškanski cerkvi. 12447

UZALOŠČENI OSTALI

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja ob bridki izgubi naše nad vse ljubljene so-proge, mamice, babice, tašče, gospe

Šolaste Jermol

roj. Kapfer

za poklonjene vence in cvetje ter ustmene iz-raze sožalja, za številno spremstvo na njeni zadnji poti, izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo.

Maša zadušnica se bo brala 16. t. m. pri Sv. re-tru ob 8. uri zjutraj. 12461

Ljubljana, dne 14. oktobra 1932.

Zalujoče rodbine:

Jermol, Strus, Vučnik

